Preiļi
svinēja
svētkus

4. lappusē

Mācību gada
sākuma
aktualitātes

5. lappusē

Novadu ļaudis
brauca
lūkot
Gaismas-pili

6. lappusē

Skolās sācies jaunais mācību gads

● Vakar rītā simtiem Latvijas skolas atkal pildījās ar dzīvespriecīgiem jauniešiem, un skanēja skolas zvans, aicinot uz pirmo stundu un jaunā mācību gada sākumu. Skolas zvans jauno mācību un darba cēlienu iezvanīja arī Aglonas, Līvānu, Preiļu, Riebiņu un Vārkavas novada skolās. Zinību diena ikvienā mācību iestādē aizvadīta svinīgos apstākļos, bet īpašas rūpes šajā dienā bija par tiem, kuri skolas gaitas uzsāka pirmo reizi. Attēlā: 1. septembris Preiļu 1. pamatskolā. Foto: A.Šņepsts

Pirmo reizi pasniegtas izcilības balvas Līvānu novada pedagogiem

Līvānu novada kultūras centrā izglītības darbinieku gadskārtējā sanāksmē pirmo reizi tika pasniegtas balvas par izcilu sniegumu izglītības jomā 14 Līvānu novada pedagogiem, kuru sagatavotie jaunieši guvuši atzīstamus panākumus valsts un starptautiskā mēroga olimpiādēs un konkursos.

Balvas mecenāts un tās iedibinātājs ir optisko šķiedru ražošanas uzņēmums SIA "Z-Light", kurš pirms desmit gadiem iedibināja arī Līvānu novada stipendiju fondu jauniešu studijām augstskolās.

Izcilības balva pedagogiem nodibināta ar mērķi motivēt skolotājus padziļinātā darbam ar skolēniem. Pedagogu atalgojuma sistēma valstī nemotivē skolotāju ieguldīt papildus darbu, lai virzītu skolēnus uz izciliem sasniegumiem. Tomēr nav noslēpums – lai skolēns sasniegtu izcilus rezultātus, neiztikt bez skolotāja papildus darba ar skolēnu. Daudzi skolotāji to veica arī līdz šim, taču šis darbs netika atalgots.

Izcilības balvas, kas atkarībā no sasniegumiem ir 500 līdz 2000 eiro apmērā, saņēma Veneranda Sprinģe (Rudzātu vidusskola),

Elīta Vaivode, Anita Reitere, Maija Kulakova, Marīta Bīrzāka, Sandra Ziemele, Biruta Jauja, Emerita Rubīne, Inta Ziemele (Līvānu 1. vidusskola), Taisija Grabļevska (Līvānu 2. vidusskola), Līga Sliča (Jaunsilavas pamatskola), Alma Marcinkeviča (Jersikas pamatskola), Biruta Kalniņa, Helēna Piziča (Rožupes pamatskola). Pēc balvu saņemšanas pedagogi pateicās mecenātam, vērtēšanas komisijai un jo īpaši audzēkņiem un viņu vecākiem, jo bez mācīties motivētiem bērniem nebūtu novērtēti arī skolotāji.

Pedagogiem tika pasniegti arī Līvānu novada izglītības pārvaldes Atzinības raksti. Tos saņēma skolotāji, kuru skolēni centralizētajos eksāmenos saņēmuši visaugstākos vērtējumus. Atzinības rakstus saņēma Līvānu 1. vidusskolā Inese Magdaļenoka, Anita Reitere, Emerita Rubīne, Anna Kurciša, Tatjana Poļakova, Biruta Jauja, Elīta Vaivode, Marija Raginska, Andris Pakers, Guberts Vēvers, Līvānu 2. vidusskolā Ludmila Vucina, Līvānu novada vakara (maiņu) vidusskolā Anna Ģēgere, Ināra Lietānece. Rudzātu vidusskolā: Lilita Rudzāte, Veneranda Sprinģe, Sandris Skarainis.

Līvānu novada izglītības darbinieku sa-

nāksmē klātesošos sveica izglītības pārvaldes vadītāja Ilga Peiseniece, pašvaldības pārstāvji. Par aktualitātēm 2014./2015. mācību gadā stāstīja Izglītības un zinātnes ministrijas Izglītības departamenta direktora vietniece izglītības statistikas un finanšu plānošanas jomā Līga Buceniece. Savukārt par aktualitātēm bērnu tiesību nodrošināšanā izglītības iestādēs runāja Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas priekšiece Laila Rieksta-Riekstiņa.

Par vecāku un skolas sadarbības veidiem un iespējām stāstīja Līvānu 1. vidusskolas skolotāja un skolas vecāku klubiņa koordinatore Daiga Barkāne. Interesanti pedagogiem bija uz klausīt „pretējās puses” viedokli, jo ar savu prezentāciju „Kā gūt panākumus mācību darbā” uzstājās Rudzātu vidusskolas 12. klases skolnieks Roberts Groza.

Pasākuma laikā tika sveikti septiņi jaunie Līvānu novada pedagogi: Jaunsilavas pamatskolā – Marta Vaivode, Rožupes pamatskolā – Līga Bernāne un Dagnija Gasnere, Līvānu novada pirmsskolas izglītības iestādē „Rūķi” – Zane Markote un Inese Deiča, J.Graubiņa Līvānu mūzikas un mākslas skolā – Baiba Stīviņa; Rudzātu speciālajā internātpamatskolā – Evija Vācere.

**ABONĒJIET
“NOVADNIEKU”
OKTOBRIM
un pārējiem
2014. gada
mēnešiem.**

ZIŅAS

Mācību seminārs par to, kā labāk pārdot vietējos produktus

Līdz 5. septembrim atsūtiet pieteikuma anketu uz e-pastu sarmite.teivane@latgale.lv, pašvaldību pārstāvji, reģiona komercdarbības konsultanti, uzņēmēji, kā arī esošie un potenciālie vietējo produktu ražotāji (zemnieki, piemājas saimniecību īpašnieki, mājražotāji) un citi interesenti vēl var pieteikties dalībai seminārā «Vietējo produktu mārketing», informē Latgales Plānošanas reģiona vecākā komercdarbības speciāliste Sarmīte Teivāne. Seminārs tiek rīkots Latvijas un Norvēģijas kopprojekta «Reģionālās politikas aktivitāšu īstenošana Latvijā un reģionālās attīstības pasākumu izstrādē» ietvaros un ir daļa no mācību cikla, kas turpināsies līdz 2015. gada jūnijam.

Preiļos seminārs notiks 11. septembrī pulksten 10.00 Preiļu novada uzņēmējdarbības centrā, Kooperatīva ielā 6 (3. stāvā).

Semināra programma ietver situācijas raksturojumu par mājražošanu Latvijā, dažādiem mītiem un patiesībām par šo nozari, kā arī par dažādām vietējo produktu atbalsta sistēmām un sniegs ieskatu vietējo pārtikas ķēžu darbībā. Dalībniekiem būs iespēja uzzināt, kā organizējams tirgus un veicama tā vadīšana, būs veiksmīgi un neveiksmīgi piemēri no pieredzes. Tikus runāts par patērētāju kultūras izmaiņām un tendencēm – modes produktiem.

Dalībniekiem būs iespēja uzzināt, kā radīt jaunu produktu, kādas ir produktu attīstības metodes, kāds ir tā saucamais produktu dzīves cikls, būs ieskats ražošanas procesā un jauna produkta mārketinga metodēs. Šajā semināra sesijā tiks sniegta informācija par tirgus izpēti un produkta virzīšanu, arī par produkta pasniegšanas veidiem jeb iepakojumu. Noslēgumā tiks runāts par cenu veidošanu un zīmola veidošanu. Lektora Āra Adlera vadībā būs iespējams iegūt arī dažas praktiskas iemaņas stratēģijas izstrādē. Dalība seminārā ir bez maksas.

Viesis skaidrību par darba aizsardzības prasībām lauksaimniecībā

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra Preiļu nodaļa sadarbībā ar Lauku tīklu rīko izglītojošu semināru par tēmu «Lauksaimniecības produkciju ražojošo saimniecību konkurētspējas palielināšana». Kā informē nodaļas vadītāja Māriete Vucenlāzdāne, seminārs notiks 9. septembrī pulksten 10.00 Preiļu konsultāciju biroja telpās Preiļos, Raiņa bulvārī 21b. Darba aizsardzības speciālists Andris Kundziņš informēs par darba aizsardzības prasībām lauku uzņēmējiem.

Semināra programmā būs sekojoši jautājumi: Darba aizsardzības prasības. Reglamentējošā likumdošana; Darba aizsardzības sistēmas izveide uzņēmumā (dokumentācijas kārtošana); Riski, risku izvērtēšana uzņēmumā; Obligāto veselības pārbaūžu veikšanas kārtība nodarbinātajiem; Biežāk pieļautās kļūdas darba aizsardzības prasību jomā. Noslēgumā būs atvēlēts laiks jautājumiem un diskusijai.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Zāles ar Latvijā izgudrotu darbīgo vielu saņem atļauju lietošanai medicīnā

Jūlija sākumā ASV Pārtikas un zāļu administrācija izsniegusi atļauju izmantot medicīnā jaunas pretvēža zāles, kuru darbīgā viela izgudrota un sintezēta Latvijā, informēja Latvijas Organiskās sintēzes institūta direktors Ivars Kalviņš. Latvijai šis ir vēsturisks notikums, jo šāda atļauja zālēm, kuru darbīgā viela ir izgudrota un sintezēta Latvijā, piešķirta pirmo reizi. Zāles paredzētas vēža ārstēšanai. To efektivitāte pagaidām pierādīta, ārstējot vienu vēža formu — perifēru T šūnu limfomu. Šobrīd zāles tiek izmēģinātas klīnikās ASV un Eiropas Savienībā uz vēl 11 citām vēža formām. Līdz ar ASV Pārtikas un zāļu administrācijas izsniegto atļauju ir noslēdzies 13 gadus ilgs šo zāļu izstrādes cikls no idejas līdz aptiekas plauktam, stāsta Kalviņš. Tāpat viņš min, ka vienas zāļu vielas izstrāde pasaulē vidēji izmaksā vismaz vienu miljardu ASV dolāru (768 miljonus eiro) un pasaulē līdz sekmgam noslēgumam nonāk ne vairāk kā 20 jaunas, ASV Pārtikas un zāļu administrācijā reģistrētas zāles. Kalviņš arī atzīmē, ka šo zāļu patents pieder Dānijas farmācijas kompānijai «Topotarget». Jautāts par ieguldīto investīciju apjomu darbīgās vielas izstrādē, Kalviņš lēš, ka šo 13 gadu laikā kopējās investīcijas varētu būt ne vairāk kā 50 miljoni eiro. Visus līdzekļus šī produkta izstrādē ieguldījis finanšu uzņēmums «Venture Capital Fund», piebilst Kalviņš. Latvijas Organiskās sintēzes institūtā, saskaņā ar publiski pieejamo informāciju, strādā 312 darbinieki, tai skaitā 180 pētnieki, deviņi Latvijas Zinātņu akadēmijas īstenie un korespondentālocekļi, 16 habilitētie zinātnieki un 90 zinātnieki doktoranti.

Latvijā ir 1,295 miljoni latviešu un 0,583 miljoni krievu

Latvijā ir 1 295 345 latvieši un 582 998 krievi, liecina jaunākā informācija no iedzīvotāju reģistra, kuru publicējis Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, informē LETA. Starp Latvijas iedzīvotājiem ir arī 73 442 baltkrievi, 52 274 ukraiņi, 47 947 poļi un 27 778 lietuvieši. No citām mazākumtautībām starp Latvijas iedzīvotājiem ir 8972 ebreji un 8069 čigāni. No krieviem 181 785 ir nepilsoņi. Tāpat pilsonības nav 713 latviešiem. Starp Latvijas iedzīvotājiem ir arī 864 ķīnieši, no kuriem tikai četri ir pilsoņi, 46 kubieši, divi laosieši, divi panamieši, septiņi tunisieši, 18 vjetnamieši un 47 sirieši, kā arī citu tautību pārstāvji. Rigā mītinaš 300 753 latvieši, 276 623 krievi, 26 079 ukraiņi un 27 583 baltkrievi. Latvijā vecākais iedzīvotājs dzimis 1898. gadā. Līdz 1904. gadam dzimuši kopumā četri iedzīvotāji, kuri joprojām ir dzīvi. Latvijas Republikas vecumā ir 467 cilvēki. Visvairāk Latvijas valstspiederīgo aiz Latvijas robežām mītinaš Lielbritānijā un Irijā — attiecīgi 38 938 un 14 845. Latvijas valstspiederīgie dzīvo teju visos pasaules kontinentos un pavisam nelielā skaitā arī vairākās konfliktu plosītās zemēs, piemēram, Sirijā, Palestīnā, Irākā un Afganistānā. Bruņotā konflikta pārņemtajā Ukrainā dzīvo 774 Latvijas valstspiederīgie. Starp Latvijas iedzīvotājiem ir 1 010 421 vīrietis un 1 162 391 sievietes.

Skolēnu skaits klasē Latvijā ir viens no zemākajiem ES

Skolēnu skaits klasē gan pamatizglītības, gan vidējās izglītības iestādēs Latvijā ir viens no zemākajiem Eiropas Savienībā (ES) un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (OECD) dalībvalstīs, liecina OECD veiktā pētījuma par pedagogu atalgojuma sistēmu pirmie rezultāti. OECD pētnieki secinājuši, ka mazais skolēnu skaits klasē ir saistīts arī ar zemu pedagogu skaita proporciju pret skolēnu skaitu. Ļoti mazais skolēnu skaits lauku vidusskolu klasēs varētu kļūt par problēmu ne vien izglītības kvalitātei, bet arī izglītības finansēšanai valstī, uzskata OECD pētnieki. Apskatot pedagogu atalgojuma sistēmu ietekmējošos faktorus Latvijā, pētnieki novērojuši, ka pedagogiem, kuri būtībā dara vienu un to pašu darbu, tostarp arī apjoma ziņā, ir ļoti atšķirīgs atalgojums, līdz ar to ir izplatīts uzskats par «negodīgu atalgojumu». Tāpat viņi norādījuši, ka pedagogu atalgojuma aprēķinā iekļauts pārāk daudz «papildu pienākumu». Pētījums valsts budžetam izmaksā 145 000 eiro, un to bija plānots pabeigt līdz šā gada 30. jūnijam.

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «NOVADNIEKS REDAKCIJA».

Redakcijas adrese: Brīvības ielā 14, Priekš, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@axel.lv

Tāl. 65307057, mob. tel. 29410288 (redaktorei),

65307057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

žurnālistiem — 65307058, mob. t. 22079178.

Fakss 65307057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo

redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

Mājas lapa internetā: www.novadnieks.lv

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī (otrdien, piektdien).

Mūsos ir domu aparāts, un ar tā palīdzību var radīt tūkstošiem prieku vai arī tūkstošiem nepatīkšanu.

Jaunām politikas iniciatīvām nākamgad ministrijas pieprasa 567 miljonus

Ministrijas un citas institūcijas jaunām politikas iniciatīvām nākamgad no valsts budžeta pieprasījušas 567,028 miljonus eiro, 2016. gadā — 941,31 miljonus eiro, bet 2017. gadā — 1,199 miljardus eiro, liecina Finanšu ministrijas apkopotie dati, ziņo LETA.

Visvairāk līdzekļu nākamā gada budžetā papildus vēlētos saņemt Izglītības un zinātnes ministrija (IZM) — 111,209 miljonus eiro. 2015. gadā IZM grib papildus saņemt 160,118 miljonus eiro, bet 2017. gadā — 176,664 miljonus eiro.

Apjomīgu papildu finansējumu nākamā gada budžetā pieprasījuši arī Veselības ministrija, kura nākamgad papildus vēlas iegūt 110,173 miljonus eiro, aiznākamgad — 223,622 miljonus eiro, bet 2017. gadā — 373,339 miljonus eiro.

Satiksmes ministrija 2015. gadā vēlas saņemt papildu 91,131 miljonus eiro, 2016. gadā — 143,104 miljonus eiro, bet 2017. gadā — 172,024 miljonus eiro.

Arī Iekšlietu ministrija aprēķinājusi, ka tās pārraudzītās nozares vajadzībām nākamgad papildu būtu vajadzīgi desmit miljoni, bet tālākajos gados — vairāk nekā 100 miljoni eiro. 2015. gada budžetā ministrija papildu prasa 56,006 miljonus eiro, 2016. gada budžetā — 105,273 miljonus eiro, 2017. gadā — 100,143 miljonus eiro.

Aizsardzības ministrija nākamgad vēlas saņemt papildu 39,319 miljonus eiro, 2016. gadā ministrija pieprasījusi jaunām politikas iniciatīvām 107,916 miljonus eiro, bet 2017. gadā — 146,377 miljonus eiro.

Kultūras ministrija nākamgad jaunām politikas iniciatīvām ieprasījusi 34,141 miljonus eiro, 2016. gadā — 41,473 miljonus eiro, 2017. gadā — 42,901 miljonus eiro.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija nākamgad vēlētos saņemt papildu 30,99 miljonus eiro, 2016. gadā — 35,685 miljonus eiro, 2017. gadā — 38,484 miljonus eiro.

Zemkopības ministrija nākamā gada valsts budžetā savas pārraudzītās nozares vajadzībām papildus vēlētos saņemt

25,299 miljonus eiro, 2016. gadā — 24,781 miljonus eiro, 2017. gadā — 24,737 miljonus eiro.

Labklājības ministrija (LM) nākamgad no valsts pamatbudžeta papildus vēlas saņemt 18,278 miljonus eiro, bet no valsts speciālā budžeta — 2,399 miljonus eiro. 2016. gadā LM papildus būtu nepieciešami 25,087 miljoni eiro no valsts pamatbudžeta un 4,441 miljoni eiro no valsts speciālā budžeta. Savukārt 2017. gadā LM no valsts pamatbudžeta papildus vēlas saņemt 36,004 miljonus eiro, bet no valsts speciālā budžeta — 6,579 miljonus eiro.

Citas ministrijas un iestādes pieprasījušas mazākas summas.

Vairākas institūcijas — Valsts prezidenta kanceleja, Saeima, Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija un Pārresoru koordinācijas centrs — nav iesnieguši nekādus papildu finanšu pieprasījumus nākamajiem trim gadiem.

Jau ziņots, ka diskusijas par valsts budžeta jaunām politikas iniciatīvām vai optimizācijas pasākumiem nākamajiem trim gadiem Ministru kabinetā paredzētas pēc Saeimas vēlēšanām.

Iedzīvotājus aicina nesaudzēt «publiskos» smēķētājus, bet aizrādīt viņiem un ziņot policijai

Sabiedrībai ir jābūt aktīvai un jāaizrauda smēķētājiem sabiedriskās vietās un citviet, kur smēķētājs pakļauj apkārtējos tabakas dūmiem, bet, ja aizrādīšana nedarbojas, ir jāziņo policijai, diskusijā «Ja smēķē Tu — smēķē Tavs bērns!» norādīja vairāki veselības nozares speciālisti.

Slimību profilakses un kontroles centra (SPKC) veiktie pētījumi liecina, ka teju 70% bērnu līdz 15 gadu vecumā uzskata, ka tiek apsmēķēti jeb ikdienā pakļauti pasīvajai smēķēšanai sabiedriskās vietās, piemēram, koncertos, sporta pasākumos un pieturvietās.

Vēl aptuveni 44,6% bērnu šajā vecumā dzīvo mājās, kur kāds viņu klātbūtnē smēķē. Kopumā vidēji 30% bērnu smēķē viens vai abi vecāki. Tikpat daudz bērnu norāda, ka viņiem ir draugi, kuri smēķē.

Ar likumu smēķēšana ir aizliegta virknē sabiedrisku vietu. Savukārt smēķēšana bērna klātbūtnē ir definēta kā fiziska vardarbība. Diskusijas dalībnieki

ir pārliecināti, ka Latvijā smēķēšanu ierobežojošā likumdošana ir laba, tomēr vēl jāstrādā pie tās pilnīgas realizēšanas dzīvē, un šajā procesā būtiska ir sabiedrības attieksme.

Uz to norādīja gan SPKC vecākā sabiedrības veselības analītiķe Daiga Grīnberga, gan Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas galvenā inspektore Madara Nelsone. «Ja sabiedrība iesaistītos šajā procesā un aizrādītu, progress būtu daudz lielāks,» piekrita arī portāla «Mammamuntetiem.lv» vadītāja Inga Akmentiņa-Smilčziņa.

Atziņai pievienojās arī Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas bērnu pneimonoloģe Renāte Snipe, vienlaikus norādot, ka nepieciešama aktīvāka Valsts un pašvaldības policijas iesaiste smēķētāju kontrolē.

«Likumdošana Eiropas Savienībā ir laba, bet tā pilnībā nestrādā. Publiskos pasākumos, tai pašā «Positīvus» festivālā, gaisā valdīja zili dūmi,» izteicās Snipe. Viņa arī Bērnu slimnīcas teritorijā bieži redzot smēķējošas mamas ar bērniem pie rokas, lai gan smēķēša-

na šajā teritorijā un arī bērna klātbūtnē ir aizliegta.

Arī Veselības ministrijas Sabiedrības veselības departamenta direktore Santa Līvīna aicina iedzīvotājus nebaudīties un aizrādīt smēķētājiem. «Iespējams, sākotnēji smēķētājs izrādīs verbālu agresiju, tomēr pēc tam, visdrīzāk, pārdomās — kāpēc pie manis pienāca?» pārliecināta Līvīna. «Ja tevi apsmēķē darba vietā, tev ir tiesības aizrādīt. Ja kolēģis tev neklausa, tev ir tiesības iet pie darba devēja un sūdzēties,» viņa piebilda.

Īpaši būtiska loma attieksmes maiņai pret smēķēšanu ir smēķētāja tuvākajiem cilvēkiem — radiem un draugiem, norādīja SPKC Veselības veicināšanas nodaļas vadītāja vietniece Solvita Kļaviņa. SPKC dati liecina, ka mājsaimniecībās pasīvās smēķēšanas klātbūtnē mazinās lēnāk nekā, piemēram, darba vietās.

Būtiski ir smēķētājiem izskaidrot šā ieraduma kaitīgo ietekmi gan uz viņa paša, gan citu cilvēku veselību, kuri tiek pakļauti tabakas dūmiem, noslēgumā uzsvera speciālisti.

Aprit 20. gadadiena kopš Krievijas karaspēka izvešanas no Latvijas

31. augustā apritēja 20. gadadiena kopš Krievijas Federācijas karaspēka izvešanas no Latvijas.

29. augustā Kara muzejā notika atceres pasākums, kurā piedalījās Ministru prezidente Laimdota Straujuma (V). Runas teica un atmiņās dalījās arī bijušais Valsts prezidents Guntis Ulmanis, Latvijas okupācijas izpētes biedrības Konsultatīvās padomes vadītāja vietniece, bijušais aizsardzības ministrs Ģirts Valdis Kristovskis, bijušais Latvijas Republikas ārkārtējais un pilnvarotais vēstnieks Krievijā Jānis Peters un citas bijušās amatpersonas.

Pirms 20 gadiem — 1994. gada 31. augustā — Krievijas amatpersonas ziņoja toreizējam Latvijas Valsts prezidentam Guntim Ulmaņim, ka Krievijas bruņoto spēku izvešana no Latvijas teritorijas ir pabeigta.

Latvijas gaisa telpu atstāja pēdējā Krievijas Federācijas bruņoto spēku lidmašīna. Krievijas armija Latvijas teritoriju gandrīz bija atbrīvojusi. Latvijā palika tikai viens Krievijas militārais objekts — radiolokācijas stacija Skrundā, kas savu darbību pārtrauca 1998. gadā. Savukārt blakus esošā jaunceļamā radara, kas vēl nebija uzsācis savu

darbību, korpuss tika sagrauts 1995. gada 4. maijā. Šis notikums bija simbolisks apliecinājums, ka PSRS ir pārtraukusi savu militāro klātbūtni mūsu valsts teritorijā.

«Šobrīd PSRS un vēlāk Krievijas Federācijas karaspēka izvešana un ar to saistītie procesi detalizēti pētīti nav, tāpēc sabiedrības un arī pētnieku vidū par to izskan daudz spekulāciju un mīnējumu, it sevišķi par atsevišķu personu vietu un lomu šajā mūsu valstij nozīmīgajā vēstures posmā,» norāda Latvijas Kara muzeja vadītājas vietniece Juris Ciganovs.

Lappusi sagatavoja T.Elste

Starp bērnības sapņiem un nākotnes plāniem

Nejaušības tomēr ir viena laba lieta. Reizēm tās pamet kādu ideju vai saved kopā ar fantastiski jaukiem cilvēkiem, ar kuriem citādi gribēdams neiepazītos. Tā šoreiz gadījās tikties arī ar ŽANNU ČINGULI — bezgala jauku, dzīvespriecīgu un sabiedrisku jaunu sievieti, no kuras tā vien dzirksti optimisms un smieklis. Vispirms paziņas ieteikums, sak, uzraksti, būs interesanti, tad isa telefona saruna un nākamajā rītā Žanna jau ir redakcijā. Lasītāju zināšanai uzreiz teikšu, ka viņa ir Eiropas un divkārtēja pasaules čempione, kā arī deviņkārtēja Latvijas čempione armrestlingā, sporta veidā, ko tautas valodā sauc vienkārši — laušanās ar rokām.

Iepazīšanās

Sāksim ar to, ka Žanna caur un cauri ir mūsējā — ar atvērto latgalietes sirdi, kur tomēr sava vietīņa nepateiktajam un maziem noslēpumiem. Iepazīstoties viņa saka: «Esmu Žanna Čingule, Roberta meita. Mammu sauc Rita. Visas manas saknes ir Preiļu novadā, te mani radi, te manas mājas. Trīs kilometrus no Smelteriem ir tādi «Giži».»

Divains un svecēds nosaukums? Tiesa. Arī Žanna stāsta, ka esot interesējusies, ko šis vārds nozīmē, bet tā arī nav tikusi skaidrībā, nevienā vārdnīcā neko līdzīgu nav atradusi. Taču varianti ir. Latvijas armrestlinga izlase esot labos draugos ar gruziņiem. Reiz sacensību laikā padzirdējusi, ka gruziņi ik pa brīdim kaut ko sauc — giži, giži... Prasījusi, eu, ko šis vārds nozīmē? Tie pastāstījuši — traks. Tā, lūk, bet ikdienā «Giži» bieži tiek saukti vienkārši par «Činguliem».

Iepazīstinot ar sevi, Žanna paskaidro, ka esot arī citādi azartspēļu kluba «Klondaika» darbiniece.

Krusttēva pirksts

Bet nu par sportu. Jautāta par to, kā nonākusi armrestlinga piekritēji aprindās, Žanna teic, ka tas esot bijis viņas krusttēva pirksts.

«Dzintars Čingulis bija pirmais cilvēks Latvijā, kas no starptautiskām sacensībām pārveda mājās medaļu. Tās bija 1997. gadā Slovēnijā. Kopš tā laika viņš mani nepārtraukti vilēja, lai nāku trenēties. 2001. gada oktobrī, var uzskatīt, padevos. Kā pirmo reizi aiz rokas aizveda uz treniņu, tā arī tur paliku. Tas bija Rīgā, jo skolā esmu gājusi tur, vienīgi vasaras pavadiju laukos.»

Armrestlings ir viens no ciņas sporta veidiem. Treniņi meitenēm un puisiem, protams, ir nedaudz savādāki. Atšķirībā no tā, cik tuvu vai tālu ir sacensības, vēl arī svarus cilājam, nodarbojamies ar vispārējo fizisko sagatavotību. Parasti ir tā, ka es trīsreiz nedēļā cilāju svarus un vienreiz nedēļā laužos pie galda ar puisiem,» stāsta Žanna.

«Nezinu, kā ir vīriem, bet, ja es reizi nedēļā tā sirsnīgi, kārtīgi izlaužos, tad viss — kādas dienas spēka rokās nav, karājas kā lupatiņas.»

Sieviešu vidū armrestlings Latvijā nav diez ko populārs, atzīst sportiste. Tādu, kas aktīvi trenējas un regulāri piedalās sacensībās, esot vien piecas meitenes. Taču pasaulē situācija ir krietni labāka. Latvijā jūtams apskums. Kāpēc tā? Žanna prāto, ka šajā svāra kategorijā tā esot tāpēc, ka «viņas nespēj mani vinnēt, dau-

dzām apņik mūžīgi būt otrajā vietā.» Citos gadījumos meitenes apprecas, piedzimst bērniņi, un tad jau laušanās paliek otrajā vietā.

Kad atskaņo Latvijas himnu

Cik dažāda mēroga uzvaru ir bijis, Žanna sen vairs neskaista. Arī pirmo panākumu vairs īsti neatceras, šķiet, kādās vietējā mēroga sacīkstēs. Toties, kad 2007. gadā Bulgārijā pirmo reizi uzvarējusi pasaules čempionātā, neaizmirsīs līdz mūža galam — izjūtas neapraķstamas. Trīs nedēļas nevarējusi normāli parunāt, visu laiku spriegusi no sajūsmas.

«Emocijas visvairāk laikam papildināja tas, ka bija ļoti daudz spēcīgas pretinieces. Ir taču savādāk, ja uzvara iegūta lielā konkurencē, ja ir bijusi kārtīga ciņa. Oi, cik forši ir, kad Latvijas karogs plivo un skan valsts himna!.. Neaizmirstami. Jutos kā kaķis, ar purnu krējuma podā ielidis. Uzvarēt vienmēr ir forši.»

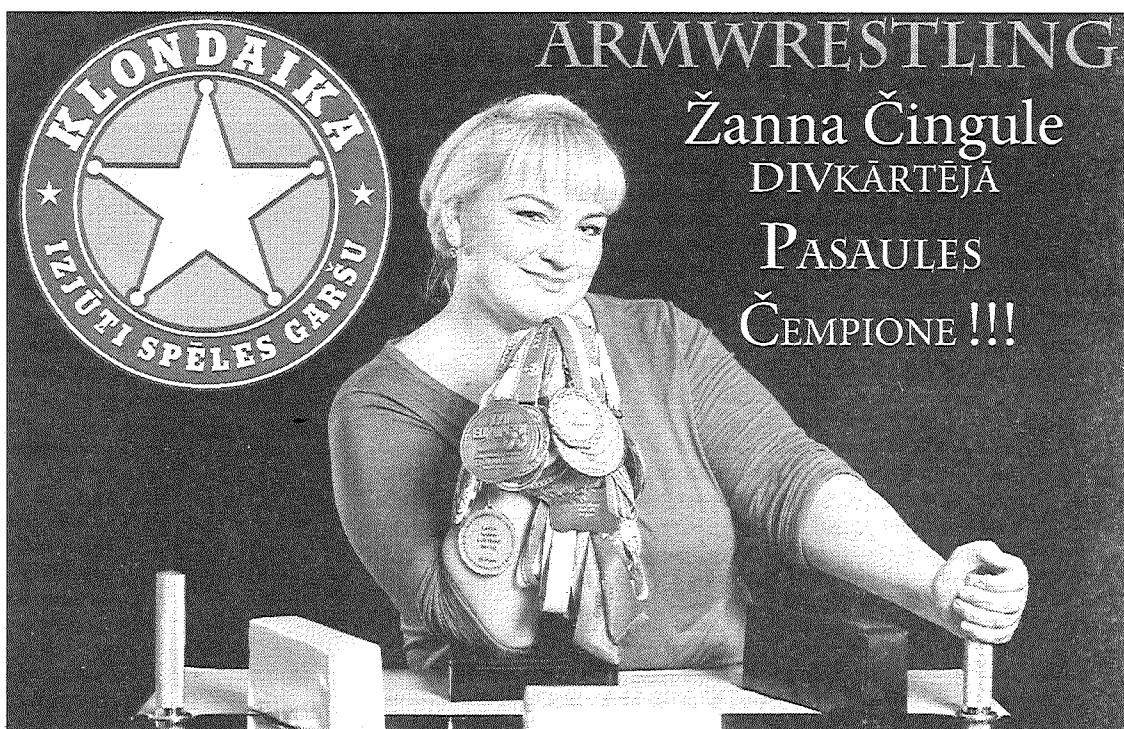
Sacensības armrestlingā ilgst atkarībā no tā, cik dalībnieku atbilstošajā kategorijā pieteikusies. «Normāli, ja manā kategorijā Eiropas čempionātā piedalās aptuveni desmit dāmas. Datots mūs automātiski saliek pa pāriem, tad jācinās līdz diviem zaudējumiem. Fināls notiek vakarā — kā saldais ēdiens. Laužas viena dalībniece bez zaudējumiem un otra ar vienu zaudējumu. Ja sākumā tā pirmā zaudē, tad gan emocijas uzsprāgst, līdzjutēji sauc un kliec.»

Sportistes gaitās Žanna labi iepazīsusi sava sporta veida būtību, pazīst aizkulises. Spēcīgākās pretinieces noteikti esot krievietes un zviedrietes. No Krievijas parasti ir daudz dalībnieču, kā saka, ņem uz masu. Krievijā tādēļ arī iekšējā konkurence ir daudz lielāka. Zviedrietes ir labas, jo viņām ir Heidija Andersone, ar ko šī valsts ļoti lepojas. Heidija iepriekš vairākus gadus rīkoja akciju un dāvināja skolām armrestlinga galdus — ar domu atbilstīt sporta veidu visā valstī. Sportiste tagad savervējusi ļoti daudz spēcīgas meitenes. Zviedru puisi gan neesot spēcīgi, vien dažī augsta līmeņa sportisti.

Kā nu bez intrigām

Kā jebkurš cits sporta veids, arī armrestlings dod pamatīgu nervu spriedzi, rada stresu.

«Visgrūtāk laikam tomēr ir sacenšies ar Krievijas sportistēm. Viņas mani dikti nemil, jo kuļos pa labāko trijnieku un traucēju šim vākt medaļu ražu. Ne jau fiziski, parasti cenšas mani sadragāt psiholoģiski, piemēram, pirms laušanās noiet garām un

● «Esmu laimīga, jo man patīk mans darbs, treniņos viss kārtībā, drīz būs kārtējās sacensības,» secina Žanna Čingule, vairākkārtēja Latvijas, Eiropas un pasaules čempione armrestlingā. Galvenais — viņa joprojām ir mūsējā, latgaliete ar sirdi un dvēseli. Foto no Ž.Čingules personīgā albuma.

nosņācas, sak, tu nosprāgsi, bet nevinnēsi... Bet es tikai miļi smaidu un laižu visu gar ausim.

Vienreiz bija pretiniece no Tatarstānas, ļoti spēcīga ar kreiso roku. Protams, pirmajā dienā viņa uzvarēja un sarunāja man visādas nejaucības. Oh, kā iekšā viss aizsvilās! Nākamajā dienā lauzāties ar labo roku. Viens pūtiens un uzvara mana — būtu jūs redzējuši, cik garš deguns šai izstiepās...

Vīriešu sacensībās ir vienkāršāk, dāmas vienmēr vērpj kādas intrigas, šūksinās un čukstās aiz muguras. Lai gan tik traki kā citos sporta veidos, mūsu vidē noteikti nav.»

Raibais 2014. gads

Katrs gads nes sevi kaut kādas iezīmes. 2014. gadu Žanna sauc par raibo gadu, jo tas bijis bagāts ar tāliem eksotiskiem braucieniem un piedzīvojumiem. Vispirms saņemts ielūgums no Arnolda Švarcneģera, kurš ik gadu rīko trīs pasākumus — Amerikas Savienotajās Valstīs, Vācijā un Brazīlijā. Žanna bija uzaicināta piedalīties turnīrā Brazīlijā šī gada aprīlī. Citīgi trenējusies, gatavojusies cīnīties un uzvarēt, bet pirms sacīkstēm pienākuši klāt organizatoru pārstāvji un *apgaismojuši* — ciņā jāuzvar vietējai Brazīlijas sportistei.

«Tas mani, protams, ļoti sarūgtināja,» atzīst Žanna un teic, ka gribējies tiesnesim iesist pa seju. Par roku palaišanu, protams, tiktu diskvalificēta vismaz uz diviem gadiem. Taču šovs paliek šovs, lai tiek viņiem skaista uzvara — Žanna ļāvusi brazīlietei uzvarēt ar 1:6.

«Īstenībā jau neko nenožēloju, vai es kāda muļķe atteikties no iespējas par Švarcneģera naudu apskatīt Brazīliju! Taču ar to mani krepļi nebeidzās, jo atpakaļceļā bija piedzīvojums muitā. Rīgas lidostā pasauca uz pārbaudi, jo, raugi, sunis apgūlās līdzās manai somai, it kā būtu saodis narkotikas. Skaidra lieta, ka nekā tamlīdzīga man somā nebija, pat nekā ēdama nebija. Izkratīja, izmeklēja visu līdz pēdējai vilītei. No tāla pārlidojuma biju tik pārgurusi, ka nespēju ne skaidroties, ne dusmoties, ļāvu, lai meklē, cik tik.

Beigās vienkārši izrādījās, ka muitnieku sunitim tā nebija istā diena.»

Maijā sekojis starts Eiropas čempionātā Azerbaidžānas galvaspilsētā Baku, kur ieguvusi sudrabu un Krievijas sportistēm kārtējo reizi sabojājusi noskaņojumu. Sākums bijis mazliet nervozs, jo vīzu iedevusi tikai dienu pirms izlidošanas.

Septembri tepat Lietuvā būs pasaules čempionāts. Neinteresanti, Žanna nosūkstās, gribētos kur tālāk aizbraukt, pasauli pakatīties. Tagad notiek intensīvi treniņi, jāveic specifiski spēka vingrinājumi. Taču vislabākais treniņš ir laušanās ar partneri, dzīvu cilvēku.

Mirkļis pirms uzvaras

Stāstot par izjūtām, sportiste teic, ka, gaidot starta signālu, parasti skatoties vai nu griestos vai tiesnesim mutē. Stingri noteikts, kādai jābūt sākuma pozai, tāpēc katrs sportists uzmanīgi seko, vai tikai pretinieks nav kādu milimetru *nosķībis* sev par labu.

Ļoti svarīgs ir reakcijas ātrums. «Man šķiet, ka es dzirdu lēnāk nekā redzu, tāpēc vienmēr skatos tiesnesim mutē, lai no-reagētu laikā,» spriež Žanna. «Dari, ko miļi, miļi, ko dari — tas ir par mani!»

Par «Klondaiku» — bez aizspriedumiem

Lielai daļai sabiedrības azartspēles un viss tur notiekošais saistās ar pagrābtelpām, pustumšu un šaubīgām personām, kas dara visādas melnas lietas. Žanna tam nepiekrīt, jo «Klondaika», viņasprāt, ir gluži ģimenisks pasākums. Restorāna pakalpojums izmanto daudzas ģimenes, tiek svinētas dzimšanas dienas, citi svētki.

«Uz «Klondaiku» nāk *sačupoties*, drusciņ uzspēlēt, drusciņ iedzert, kaut ko vinnēt, kaut ko zaudēt. Gaisotne ir visnotaļ pozitīva, te parasti nenāk spēļu atkarīgā. Laika gaitā daudzi apmeklētāji kļuvuši par labiem paziņām. Kad satiekamies, vienmēr apjautājas, kā iet, vai biju aizbraukusi uz Latgali, kad nākamās sacensības un tā tālāk. Esam kā

viena liela ģimene, labi čomi,» stāsta Žanna. Viņas pienākumos ietilpst ne tikai laimestu izmaksāšana, bet arī skaidrojumi par spēļu noteikumiem un sirds-stāstiņu uzklāšana.

Uz pozitīvisma nots

No dzirdētā noprotams, ka Žanna bērnībā nebūt nesapņoja nodarboties ar armrestlingu un strādāt spēļu klubā.

«Sēdēju «Gižu» bēniņos un skices zīmēju. Teicu, ka būšu skicētāja, jo toreiz vēl nezināju tādu vārdu kā dizainere. Zīmēju lelēm drēbītes un prātoju, ka būs kāds, kas tās šūs. Vārdu sakot, vietējais *versače*. Kas tālāk? Kādu brīdi bija viens «puf» un bērnības sapnis izzuda. Tagad man ir cits lielais mūža sapnis — vadīt raidījumu par ceļojumiem. Sirmajam ir ceļojumu raidījumi, Busulis kaut kur pa pasauli braukā, Krievijas televīzijā daudz tādu raidījumu. Man gan nesen pačukstēja, lai piepildītu šo sapni, vajagot ļoti daudz naudas vai arī ļoti labus sponsorus.»

Pagaidām nav ne sponsoru, ne lielās naudas, bet Žanna neskumst. Viņas neizsīkstošais pozitīvisms jau kaļ plānus pirmajiem raidījumiem — Peru, Indija, Kuba. Kur vēl varētu aizsaut?

Atklājums pērnajos kapusvētkos

«Pagājušajā gadā kapusvētkos atklāju, ka laukos man daudz fanu. Izrādās, ir omītes, kuras no avīzēm un žurnāliem griež laukā rakstiņus, bildes par mani un krāj pātaru grāmatā. Cik miļi!.. Mana personīgā omīte gan laikam labāk gribētu, lai es tamborēju,» smejojot teic Žanna un nopūšas, ka vecmammai Helēnai nāksoties pieciest pacientu.

«Lieta tāda, ka armrestlings kā sporta veids ir priekš ilgdzīvotājiem. Sacensības Brazīlijā redzējusi onkultī, kurš laužas un vinnē 84 gados. Sievietes tādā vecumā gan nav manītas, bet līdz sešdesmitniekam sportā noteikti varētu novilkot,» spriež par sevi Žanna. Starp citu, sekot līdz viņas uzvarām varat interneta mājas lapā www.armwrestling.lv.

L. Kirillova

Tirgus lustes, koncerti un krāšņs gājiens – aizvadīti Preiļu novada svētki, ieskandinot Preiļu 666. dzimšanas dienu

Nedēļas izskaņā Preiļi svinēja 666 gadus, kopš pirmo reizi vēstures arhivos minēti kā apdzīvota vieta, un ielūkojās 86 gadu pilsētas pastāvēšanas vēsturē – valdīja lieliski laika apstākļi, jautras aktivitātes un kundri svētku dalībnieki.

Šogad Preiļu novada svinībās piedalījās viesi no sadraudzības pašvaldības Utenas Lietuvā un Glubokoje rajona padomes Baltkrievijā, informē Preiļu novada domes lietvedības pārzine Jolanta Rubine.

Svētku ietvaros preiļiešiem Preiļu kultūras namā tika atklātas divas izstādes: Antas Rugātes un tēlnieka Viktora Vaņukova izstāde "Strande", kā arī mūsu novadnieka, fotogrāfa Igora Pliča jubilejas izstāde. 29. augusta vakarē iedzīvotājus priecēja koncertuzvedums "Teleports". Šis svētku dienas noslēgumā Preiļu parka estrādē jauniešiem izskanēja izklaides pasākums ar grupām "Bez PVN" un "Transleiteris".

Svētku pasākuma kulminācijas diena – 30. augusts – iesākās ar Tirgus ielu, NVO ideju tirdziņu un tautas mākslas kolektīvu svētku ieskandināšanu Preiļu novada domes laukumā. Rīta pusē pie Preiļu 2. vidusskolas tika atklāts ielu vingrotāju laukums, visas dienas garumā apmeklētājiem darbojās Monētu, Pakavu un Naglu kalšanas darbnīca,

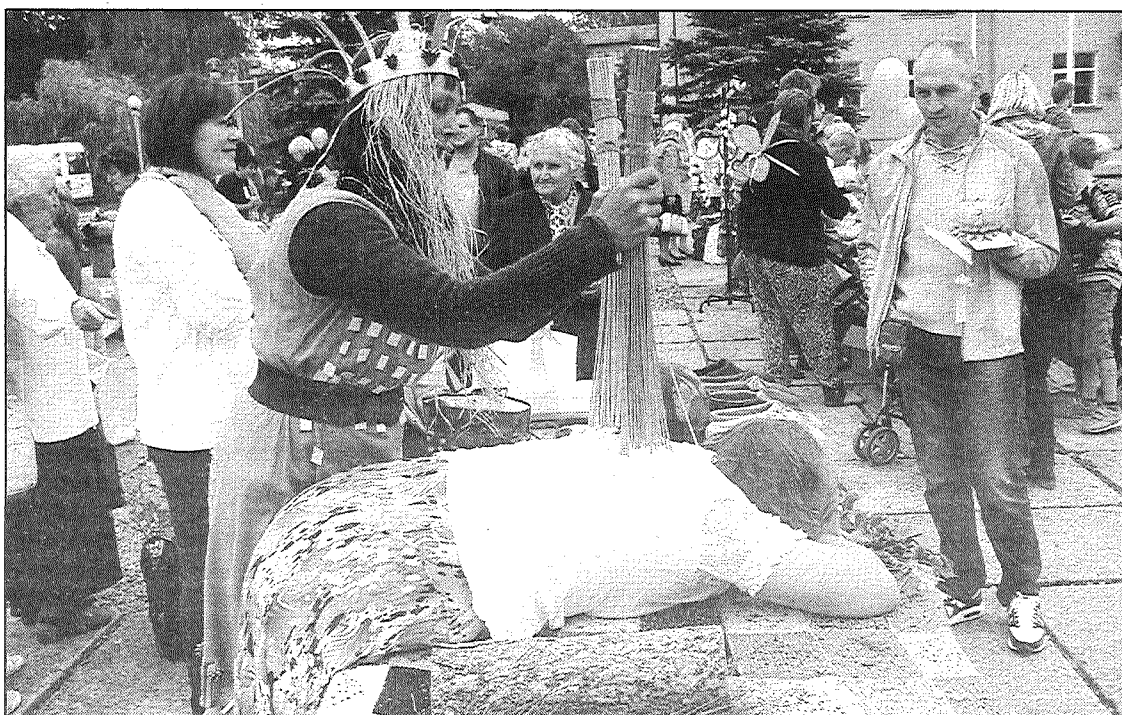
bērni laiku pavadīja lielformāta spēļu – Šahs, Cirks, Riču Raču laukumā, interesenti varēja vērot "Greentrials Bike Tour" ekstrēmo sporta veidu šovprogrammu, vēlāk izskanēja dziesmu un eksperimentu šovs bērniem "Ķertais profesors", savukārt rīta programma noslēdzās ar Uškānu ģimenes ansambļa koncertu.

Dienas izskaņā preiļieši vienojās Preiļu novada iestāžu un uzņēmumu svētku gājienā, pulcējot lielu dalībnieku skaitu un izpaužoties radošās un atraktīvās prezentācijās. Katrs bija ieguldījis izdomu, darbu un pūles, lai izskatītos pēc iespējas labāk. Uzreiz pēc gājiena svētki ar uzrunām un muzikālo programmu turpinājās Preiļu pilsētas parka estrādē. Svinīgā pasākumā Latgales plānošanas reģions pasniedza Pateicības rakstu Imantam Babrim par ieguldījumu Latgales jaunatnes futbola attīstībā, tāpat arī tika godināti konkursa "Sakoptākais īpašums Preiļu novadā 2014" nomināciju ieguvēji un dalībnieki. Pēc oficiālās daļas sekoja interaktīva, muzikāla koncertprogramma ar maģiskiem specefektiem un trīsdimensiju sajūtām "Gadalaiki". Svētku noslēgumā Andra Ērgļa un grupas pavadījumā līdz rīta gaismai norisinājās zaļumballe.

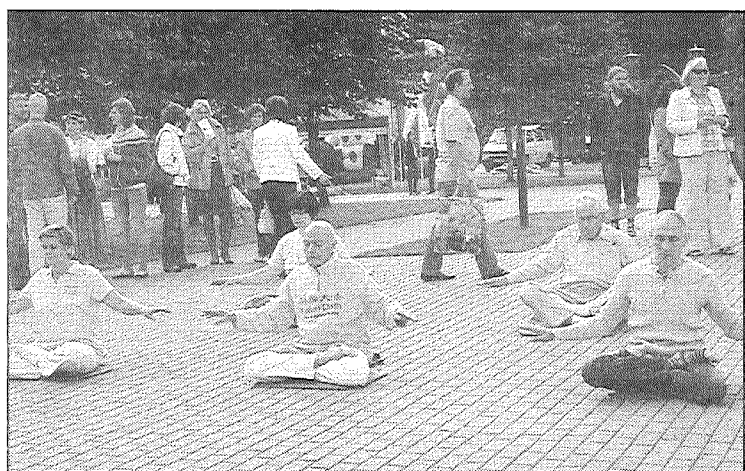
Pašvaldība saka paldies visiem novada iedzīvotājiem un novada viesiem, paldies "darbarūķiem" un atbalstītājiem par svētku veiksmīgu realizāciju!

● Svētku gājiens šogad īpaši kupls un raibs. Tajā piedalījās daudzas novada iestādes, varēja vērot gan bērnu darza mazuļus ratiņos, gan tautu meitas ar degošām lāpām un pat izrotātu traktoru. Foto: G.Vilcāns

● Tā nav nepaklausīgo sodīšana. Aglonas novada zemnieku saimniecības «Zemeņu krastiņi» fejas rādīja, kā ķermenī pēc smagas kartupeļu rakšanas iemasēt vingrumu, lokanību un veselību. Foto: L.Kirillova

● Īstenība. Labestība. Pacietība. Trīs lietas preiļiešiem rādīja un mācīja sevis pilnveidošanas prakses «Faluņ Dafa» piekritēji. Foto: L.Kirillova

● «Greentrials Bike Tour» ekstrēmo sporta veidu šovs patiešām bija ekstrēms. Vai gan citādi skatītāji redzētu lidojošus velosipēdistus?.. Foto: G.Vilcāns

● Svētku noslēgumā par tradīciju kļuvusi kāda aizraujoša un neredzēta koncertprogramma, šoreiz tie bija «Gadalaiki» — ar maģiskiem specefektiem un trīsdimensiju sajūtām. Foto: G.Vilcāns

Pedagogu tikšanās jaunā mācību gada priekšvakarā

Jau daudzus gadus īsi pirms jaunā mācību gada sākuma pedagogi tiekas tradicionālajās augusta konferencēs, lai apspriestu izglītības darba aktualitātes un noskaņotos kārtējam darba cēlienam. Arī šogad kopā pulcējās gan Livānu, gan Riebiņu, gan Vārkavas, Aglonas un Preiļu novadu pedagogi.

Preiļu kultūras namā, kur tikās Aglonas, Preiļu un Vārkavas novadu pedagogi, viņus sveica Preiļu novada izglītības pārvaldes vadītājs Andrejs Zagorskis un minēto pašvaldību vadības pārstāvji. Konferencē uzstājās Izglītības kvalitātes valsts dienesta (IKVD) vadītāja INITA JUHŅĒVIČA.

Uzsākot jauno mācību gadu, gan Izglītības un zinātnes ministrija, gan citas ministrijas ir veikušas grozījumus vairāk nekā desmit Ministru kabineta noteikumos. Izglītības kvalitātes valsts dienests neizstrādā valsts izglītības politiku, bet seko līdzī tam, lai jūs savās skolās ievērotu tās normas, ko likumos iebalsojuši deputāti un ko izstrādājušas ministrijas, teica Inita Juhņēviča.

No Initas Juhņēvičas uzstāšanās

Daudz kavējumu

2011. gadā veikts starptautisks pētījums par izglītības kvalitāti. Pētījums parādīja, ka Latvijas skolēnu zināšanas atbilst Eiropas valstu vidējam līmenim. Taču vienā rādītājā — stundu kavējuma skaita ziņā — Latvija ir priekšgalā. Izrādās, ka Latvijas bērni, salīdzinot ar pārējām Eiropas valstīm, visvairāk kavē mācību stundas vai arī dienas. Šajā sakarībā IKVD veica pētījumu. Tika aptaujātas pašvaldības, noskaidrojot, cik ir bērnu, kas kavē skolu. Ministru kabineta noteikumi paredz, ka skolēns semestra laikā neatstānoti drīkst kavēt ne vairāk par 20 mācību stundām. Izrādījās, ka iepriekšējā mācību gada pirmajā semestrī 3225 skolēni neatstānoti ir kavējuši vairāk par 20 mācību stundām. Otrajā semestrī tikai divos mēnešos — gandrīz trīs tūkstoši. Kavējumi tieši ietekmē skolēnu mācību sasniegumus. Jo bērns vairāk kavē, jo lielāks risks, ka viņa sekmju līmenis pazemināsies. Aptaujājot gandrīz 2000 skolēnu, lai noskaidrotu, kāpēc viņi kavē stundas, noskaidrots, ka katrs ceturtais nedēļas laikā *nobasto* vienu stundu. Atklājās, ka lielākie kavētāji ir 9. klašu skolēni, pie tam meitenes *basto* biežāk nekā zēni. Skaidrojot, kāpēc rodas kavējumi, saņemtas atbildes ar visdažādākajiem iemesliem, — sākot ar to, ka sāpējusi galva, bijusi slikta pašsajūta, vajadzēja piedalīties sporta sacensībās, konkursos, bija vienkārši slinkums, laiks tika pavadīts pie datora un tamlīdzīgi, beidzot ar iemesliem, kas saistīti ar mācību darbu, — nepatīk skolotājs, garlaicīgas stundas, konflikti ar vienaudžiem, skolotājiem, problēmas ģimenē.

Cik valstī ir bērnu, un vai visi, kas sasnieguši skolas vecumu, mācās

Vai visi bērni, kas ir dzimuši Latvijā, šeit deklarēti, sasnieguši obligātās izglītības ieguves vecumu, mācās? Vairāk kā 14 tūkstoši bērnu nav reģistrēti nevienā mācību iestādē. Šie dati sātrauc pašvaldības, ministrijas un sabiedrību. Ar katru gadu šis skaitlis kļūst lielāks. Taču izrādās, ka ik gadus lielāks kļūst arī to bērnu skaits, kas vecākiem līdz izbrauc uz ārzemēm. No valsts izbraukuši vairāk nekā 12 tūkstoši bērnu. Aptuveni par 400

bērniem pašvaldībām nav informācijas, kas ar viņiem notiek un kur viņi atrodas. Tomēr situācija bērnu apzināšanā uzlabojas, jo vēl pirms diviem gadiem valstī tādus bērnu, par kuriem trūka informācijas, bija 4000. Šo gadu laikā pašvaldības veikušas lielu darbu, apzinot, kur šie bērni atrodas.

Skolu gatavība jaunajam mācību gadam

Izglītības kvalitātes dienests pēdējā laikā atklājis vairākus gadījumus, kad bērni atrodas ēkās, kas neatbilst viņu drošībai. Sagatavoti grozījumi Ministru kabineta noteikumos, paredzot, ka turpmāk, jau reģistrējot izglītības iestādi, dienests pieprasīs pašvaldības būvvaldes atzinumu par to, ka ēka ir piemērota bērnu apmācībām. Arī esošajām skolām ir ieteicams saņemt no būvvaldes atzinumu par to, ka skolas ēka ir pilnībā atbilstoša mācību procesa norisei.

Izmaiņas mācību standartos

Uzsākot šo mācību gadu, ir veikti grozījumi pamatizglītības standartos. Pirmām kārtām tas attiecas uz svešvalodas, kas ir kāda no Eiropas Savienības valodām, mācīšanu no 1. klases.

Skolēniem, kas atgriežas no ārzemēm, iespējams nodrošināt papildus mācības latviešu valodā un literatūrā, Latvijas vēsturē, sociālajās zinībās. Diemžēl šo papildus nodarbi nodrošināšanai finansējums no valsts netiek piešķirts, tas ir jādara esošā skolas budžeta ietvaros.

Mazākumtautību skolās mazākumtautību izglītības programmas 7. — 9. klasēm 60 procenti no mācību satura ir jāsteno latviešu valodā, bet 40 procenti var būt mazākumtautību valodā.

No 6. līdz 9. klasei Latvijas un pasaules vēsture šajā mācību gadā tiek mācīta atsevišķi. Jaunajā mācību gadā pirmoreiz visās šajās klasēs pilnībā ieviests atsevišķs mācību priekšmets — Latvijas vēsture.

Akreditācija un direktoru atestācija

Viena no Valsts izglītības kvalitātes dienesta būtiskākajām funkcijām ir akreditācija. Gadā tiek akreditēti vidēji 800 vispārējās izglītības programmas, 230 vispārējās izglītības iestādes. Lielākoties akreditācija tiek piešķirta automatiski — akreditācija skolai tiek pagarināta uz sešiem gadiem, akreditācijas komisijai ne-

● Konferencē pirms jaunā mācību gada sākuma tikās Preiļu, Vārkavas un Aglonas novada pedagogi. Foto: A.Šņepsts

apmeklējot skolu. Tomēr ir izglītības iestādes, kurās komisija ierodas. Pagājušajā mācību gadā valstī bija 49 izglītības iestādes, kurās ieradās akreditācijas komisija. Tas notiek, ja skolā ir notikuši kādi pārkāpumi, ja ir konstatētas neatbilstības normatīvo aktu prasībām, ja ir saņemtas sūdzības, kuras ir apstiprinājušas, ja ir ļoti slikti mācību rezultāti, daudz kavējumu un otrādi. Tie ir galvenie iemesli, kas skolām jānovērš, lai akreditācijas komisijām nebūtu tās jāpameklē. Visbiežākais iemesls, kāpēc komisijām jādodas uz skolu, ir tāds, ka mācību iestādes neievēro iestāžu programmu akreditāciju termiņus. Neakreditēto programmu ne vien isteno, bet arī izsniedz skolēniem diplomus par neakreditētas programmas apguvi. Tas ir administratīvs pārkāpums.

Saeimas deputāti pagājušā gadā nobalsoja arī par izmaiņām Izglītības likumā attiecībā uz to, ka turpmāk jāveic direktoru darba vērtēšana. Ministru kabinets uzdeva IZM sagatavot kārtību, kādā direktori tiks vērtēti. To izstrādāja IKVD. Paredzēts, ka direktoru vērtēšana varētu notikt reizē ar skolas akreditāciju. Galvenie rādītāji, pēc kuriem direktorus vērtēt, būs viņu izglītība un tālākizglītība, iestādes un personālrեսursu darba plānošana un organizēšana, skolas direktora darbs mērķu, uzdevumu un rezultātu sasniegšanā.

Skolas direktora vērtējums būs skolas akreditācijas vērtējuma sastāvdaļa. Pašvaldība to var ņemt vērā, nosakot skolas direktora atalgojumu. Nākamajā gadā paredzēts nodrošināt apmācības tiem direktoriem, kuru vadītajām skolām vai pašiem paredzēta akreditācija un tiks uzsākta to direktoru vērtēšana, kuru skolās notiks akreditācija ar ekspertu komisiju. 2016. gadā tiks vērtēti visi tie direktori, kuru skolās būs akreditācija gan ar komisiju, gan bez tās. 2017. gadā notiks pirmskolas izglītības iestāžu vadītāju vērtēšana.

Par sūdzībām, sodāmību un citiem jautājumiem

IKVD skolās vairs neveic plānotas pārbaudes, bet ierodas, ja no mācību iestādes ir saņemta sūdzība. 2013. gadā saņemtas un izskatītas 600 sūdzības, kas ir visai iespaidīgs daudzums. Šī gada pirmajā pusē izskatītas 452 sūdzības. Katrā no tām ir ietverti vairāki jautājumi, līdz ar to kopā ir bijis vairāk kā tūkstošis problēmjautājumu. Dažos gadījumos

IKVD pārstāvjiem uz skolu nebija vajadzības doties, jo situāciju varēja noskaidrot, sazinoties telefoniski. Šajā gadā uz vietas skolās Izglītības kvalitātes valsts dienesta darbinieki izskatīja 759 jautājumus. 472 gadījumos atklājies, ka skolas darbā nav ievērotas kādas normatīvajos aktos noteiktās prasības. Lielākoties sūdzības bijušas par bērnu drošības neievērošanu. Pērnajā gadā 26 gadījumos skolu direktori ir administratīvi sodīti. Sodi piemēroti tajos gadījumos, kad direktors neņem vērā IKVD ieteikumus, nenovērš pārkāpumus. Dienesta mērķis nav sodīt, bet sniegt padomu, ieteikt, kā uzlabot situāciju, lai līdzīgi pārkāpumi neatkārtotos. Saņemtas arī visai kuriozas sūdzības, kā, piemēram: «Skolas direktors lej iekšā bērnu cepures ūdeni un tad žāvē tās ar ventilatoru» vai arī «Direktore katru dienu ved uz skolu lielu suni un terorizē bērnus». Kā izrādījies, šajā gadījumā direktore bija suni aizvedusi pie vērstā un pēc tam kādu laiku uzturējusies ar to skolā. Šajās sūdzībās ir bijuši arī citi jautājumi, tāpēc IKVD darbinieki devušies uz skolu. Skolotāji mēdz rakstīt arī sūdzības, ka nav apmierināti ar savu stundu slodzi: «Kāpēc mana slodze ir samazināta, manas stundas atdotas kolēģim?» Dienests iesaistās šādu jautājumu risināšanā, tomēr tie lielākoties ir nokārtojami uz vietas — skolā vai vietējā izglītības pārvaldē. Reizēm sūdzības tiek adresētas Valsts prezidentam, Ministru prezidentam vai kādam no Saeimas deputātiem, taču tas no šīm instancēm tiek pārsūtītas Izglītības kvalitātes valsts dienestam.

Strauji samazinājies sūdzību skaits par mācību līdzekļu iegādi, kas liecina, ka direktoriem ir lielāka izpratne par to, kādi mācību līdzekļi vecākiem jāpērk par savu naudu un ar kādiem jānodrošina skolai. Vecāki mēdz sūdzēties arī par to, ka skolā mācību laikā notiek remontdarbi un ka tāpēc bērniem nav droši. Pašvaldībām un skolu vadībai vecākiem ir jāizskaidro situācija, jādara zināms, ka, piemēram, celtnieki nav izpildījuši savu solīto, tāpēc remontdarbi iekavēties, bet bērnu drošība nav apdraudēta, jo skolā ierīkoti norobežojumi, mācības notiek tajās telpās, ko neskar remontdarbi.

Kvalitātes dienesta prioritāte arī šajā mācību gadā, kā vienmēr, ir bērnu drošība: reizi gadā jābūt pieprasītai Valsts ugunsdzēsības

● Uzstājas Izglītības kvalitātes valsts dienesta vadītāja Inita Juhņēviča.

un glābšanas dienesta izziņai par ēkas drošību; veselības inspekcijas atzinums; iekšējās kārtības noteikumi; vai tajos ir noteikts, kā reaģēt, ja skolēns atrodas alkoholisko vai psihotropo vielu reibumā; vai visi bērni iepazīstināti ar drošības noteikumiem. Skolās ir jābūt izstrādātai kārtībai, kas un kā rīkojas, ja noticis kāds ārkārtējs gadījums — kāds var sakauties, nokrist pa kāpnēm un tamlīdzīgi. Šādi gadījumi nav iepriekš paredzami, bet skolai ir svarīgi zināt, kā tajos rīkoties. Ir jābūt noteiktam, kas zvana vecākiem, kas izsauc medicīnisko palīdzību, kā notiek komunikācija ar iesaistītajām pusēm, un citas darbības.

Tuvojas Saeimas vēlēšanas. Šajā sakarībā izglītības iestāžu vadītājiem jāatceras, ka valsts un pašvaldību iestādēs aizliegta pirmsvēlēšanu aģitācija. Tajās nedrīkst izplatīt bukletus, plakātus vai rīkot kādus aģitācijas pasākumus.

Direktori ir atbildīgi par to, lai skolās mācību un audzināšanas procesā tiek izmantota tikai tā literatūra, kas nav pretrunā ar valsts izglītības satura centra ieteikto literatūru.

Līdz šim pedagogiem, stājoties darbā, tika pārbaudīts, vai viņi nav bijuši sodīti. Turpmāk sodāmība tiks pārbaudīta katru gadu un pie tam visiem skolas darbiniekiem, piemēram, arī sētniekiem, remontstrādniekiem un pat skolēnu ēdināšanas uzņēmuma darbiniekiem, ja firma darbojas skolā, — tas ir, katram cilvēkam, kuram skolā ir saskare ar bērniem.

Sanāksmē pedagogi varēja saņemt izsmeļošu skaidrojumu par vairākām citām ar skolas dzīvi saistītām lietām, kā arī norādes uz attiecīgajiem resursiem interneta vietnē. Noslēgumā bija iespēja noskatīties Baltinavas tautas teātra izrādi.

L.Rancāne

Novadu diena Latvijas Nacionālajā bibliotēkā

Latvijas Nacionālās bibliotēkas atklāšanas nedēļas Novadu dienas pasākumi Rīgā notika 28. augustā. Visā LNB ekā ikviens interesents varēja tikt ar tās dienas dalībniekiem, bibliotekāriem un pašvaldību pārstāvjiem no visas Latvijas. Uz atklāšanas pasākumiem devās arī seši Preiļu galvenās bibliotēkas darbinieki – Ilona Skorodihina, Velta Beča, Benita Ivdrē, Vilhelmine Jakimova, Jeļena Ļedovskaja, Līga Naglinska un Riebiņu novada centralās bibliotēkas vadītāja Olga Ribinicka. Pēc atgriešanās Velta Beča pastāstīja par iespaidiem.

Katrs Gaismas pils stāvs tika atvēlēts kādam no Latvijas novadiem. Latgale bija pārstāvēta ēkas trešajā stāvā, kur varēja klausīties folkloras ansambļus, sastapt daiļamata meistarus, noskatīties filmas par kāzu muzikantiem, maizes ceļu, kā arī Viestura Kairiša jaunāko kinodarbu "Pelikāns tukšnesī". Programma visiem novadiem bija patiesi daudzveidīga: muzeju sarūpētās izstādes, amatu centru un lietišķās mākslas studiju darījumi, tautas tērpu demonstrācijas, folkloras kopu, lauku kapelu, pūtēju orķestra priekšnesumi, dzejas un prozas lasījumi, sarunas ar literātiem un publicistiem, radošās darbnīcas bērniem un meistardarbnīcas pieaugušajiem, deju un mūzikas studiju priekšnesumi, amatier- teātru uzvedumi, novadi filmās

● Preiļu un Riebiņu novada bibliotekāri pie Gaismas pils.

un slaidrādēs, Valsts zinātniskā institūta "Nacionālais botāniskais dārzs" selekcionēto šķirņu daļiņu izstāde, Liepājas simfoniskā orķestra koncertprogramma LNB Ziedoņa zālē, Valmieras drāmas teātra izrāde u.c. Dalībnieku sadziedāšanās no stāva uz stāvu bija vienkārši lieliska un radija vienojošu gaisotni, bet novadnieku degustāciju galds aicināja ikvienu apmeklētāju konferenču centrā.

Šajā rītā LNB pulcējās arī

reģionālo bibliotēku pārstāvji, lai atklātu ēkas astoto stāvu — bibliotekāru stāvu, kur nupat iekārtojies LNB Mācību centrs un konsultatīvais centrs visiem Latvijas bibliotekāriem. Līdz ar bibliotēku un informācijas zinātnes lasītavas atklāšanu bija iespējams klausīties prezentācijas: "Grāmata – dizaina iedvesmotāja", "Inovācijas bibliotēkā". Pēcpusdienā Latvijas Nacionālās bibliotēkas Atbalsta biedrība aicināja uz fotoizstādes "Latvijas

mazās gaismas pils" atklāšanu un izstādei veltīta kataloga atvēršanu. Fotoizstādē apskatāmas 59 Latvijas bibliotēkas, kas pēdējos desmit gados uzceltas no jauna vai piedzīvojušas lielas pārmaiņas. Starp tām ir arī Preiļu galvenā bibliotēka, Preiļu novada Saunas pagasta Smelteru bibliotēka un Riebiņu novada Siļukalna bibliotēka. Izstādes rīkotāji vēlējušies uzsvērt, ka uzcelta ne vien jauna Nacionālās bibliotēkas ēka galvaspilsētā, bet arī citas

Latvijas pilsētas un pagasti ieguvuši savas Gaismas pils. Protams, izstādē nav redzamas visas novadu mazās bibliotēkas, kuras skārušas pārmaiņas. Katalogā līdzās fotogrāfijām lasāmi bibliotekāru stāsti, lasītāju atziņas par savām bibliotēkām. Izstāde skatāma Latvijas Nacionālās bibliotēkas jaunajā ekā līdz 18. septembrim. Pēc tam tā tiks izstādīta arī Latvijas reģionos.

Dienas izskaņā īpaši emocionālu noskaņu radīja mūzika. Ziedoņa zālē vidzemnieka Alfrēda Kalniņa un Emīla Dārziņa, latgalieša Jāņa Ivanova, kurzemnieka Agra Engelmaņa, Sēlijā dzimušā Pēterā Barisona skaistākos skaņdarbus atskaņoja Liepājas Simfoniskais orķestris galvenā diriģenta Atvara Lakstīgalas vadībā. Ar dziedājumu priecēja jaunā soliste Elina Šimkus.

Šajā dienā bija vēl kāds notikums. Atzīmējot Latvijas Nacionālās bibliotēkas jaunās ēkas atklāšanu, Latvijas Pasts izdevis šim notikumam veltītu aploksnī, kurā attēlota bibliotēkas turpmākā mājvieta — Gaismas pils. Jaunās aploksnis pirmās dienas zīmogošana notika 28. augustā Latvijas Nacionālajā bibliotēkā.

Visu vasaru apmeklētājiem bija iespēja iepazīties ar LNB jauno ēku, izmantot lasītavas, kas atrodas pirmajos stāvos, kā arī apmeklēt izstādes. Pilna apjoma lasītāju apkalpošanu LNB uzsāks septembrī, kad ekā būs izvietoti visi nepieciešamie krājumi.

Gaismas pils atklāta

Ar kopīgu dzejoļu lasīšanu un dziedāšanu vēl sestdienas vakarā noslēdzās Gaismas pils atklāšanas nedēļa. Ēka, kuras pirmās skices Gunārs Birkerts uzzīmēja pirms 25 gadiem, beidzot sāk savu dzīvi un daudzu ieskatā ir ne vien zināšanu un kultūras vērtību krātuve, bet arī simbols Latvijas brīvībai, tautas gara spēkam un lepnumam.

Kopīgā dzejoļu lasīšanā un izdziedāšanā no Ausekļa līdz Knutam Skujeniekam, no tautasdziesmām līdz Raimonda Paula melodijām: ar latviešiem tik pazīstamo sadziedāšanos vairāki simti cilvēku piektdienas vakarā atsaucās aicinājumam nosvinēt Gaismas pils atklāšanu. Noskaņojums lielākoties bija pacīlāts.

Iepriekš, atklāšanas oficiālajā daļā, aizslēgtām durvīm Gaismas pils iekšpusē tika godināti bibliotēkas tapšanā visciešāk iesaistītie. Gaismas pils arhitektu Gunāru Birkertu un ilggadējo Latvijas Nacionālās bibliotēkas direktoru Andri Vilku publika sagaidīja, kājās stāvot.

"Kas ir bibliotēka? Es zinu, un sevišķi

Andris Vilks vienmēr saka: bibliotēka ir vieta, kur glabājas tautas kultūras vērtības un kur radīsies jaunas. Jo, kad mēs tā domājam, tā ēka pati ir kā āda, un vērtības ir iekšā. Ēka ir tā, kas tās tur," sava uzrunā uzsvēra Gunārs Birkerts.

Lai gan diskusiju par vairāk nekā 160 miljonus eiro vērtu būvi, visticamāk, vēl būs daudz, bibliotēkas vadība cer, ka aizmaksām nepamanīts nepalikis pats galvenais — bibliotēkas saturs. Bibliotēkas direktors Andris Vilks norādīja, ka svarīgākais kultūras process ar ēkas atklāšanu tikai sākas:

"Ēka pildās ar saturu, tā top par izcilu vietu krājumiem, norisēm un — galvenais — cilvēkiem. (...) Jauna Latvijas Nacionālā bibliotēka tikai sākas. Un es ļoti vēlētos, lai mēs mazāk spriestu, kā to uzturēt. Daudz būtiskāk būtu domāt par to, kā bibliotēkai kļūt par valstij nozīmīgu kultūras pētniecības un attīstības vietu. (...) Latvijas Nacionālā bibliotēka nekad nebūs pabeigta."

Gan Latvijas augstāko amatpersonu, gan ārvalstu viesu uzrunās galvenais vēstījums bija vienots: Gaismas pils ir simbols tautas gara mantojumam.

"Es šodien skatos uz Gaismas pili un redzu tautas gara spēka simbolu. Tas ir apliecinājums, cik ļoti bagāta ir latviešu tauta, jo mūsu lielākā bagātība ir zināšanas," sacīja premjere Laimdota Straujuma.

"Bibliotēka ir katra cilvēka personiskā ceļa uz brīvību ļoti nozīmīgs posms. Jo tikai zināšanas cilvēku dara brīvu. Zināšanas atbrīvo cilvēku no māņiem, aizspriedumiem, no meliem. Zināšanas veido imunitāti pret prāta manipulācijām," bibliotēkas potenciālu novērtēja kultūras ministrs Dace Melbārde.

Zināšanas, kas paaudžu paaudzēs mantošanas mutvārdos — tautasdziesmās —, apkopotas Krišjāņa Barona Dainu skapī, kas arī turpmāk būs apskatāms Gaismas pili, stikla vitrīnā. Pēdējo atvilktni tajā simboliski ielika eksprezidents un folkloras pētniece Vaira Viķe-Freiberga un viņas vīrs Imants Freibergs, kurš jau 60. gados nāca ar ideju Dainu skapja saturu digitalizēt.

"Es varu tikai novēlēt, lai viss, kas ir šajā ekā, tikpat labi spētu pārdzīvot visus laikmetus, pārmaiņas, tehnoloģijas, sarežģījumus un ekonomiskās grūtības, un saprast, ka garīgais ir mūsu īstais mantojums. Par

tik, cik mēs paši būsim spējīgi to uzņemt savos prātos un sirdīs, par tik mēs paši būsim kļuvuši bagātāki un pierādījuši: jā, mēs piederam latviešiem kā kultūras tautai," ar lepnumu pauda Vaira Viķe-Freiberga.

Daudzajiem atklāšanas pasākumiem noslēdzoties, bibliotēka strādās ierastā režīmā, ļaujot tās saturu baudīt jaunā kvalitātē: no publiski aplūkojama Dainu skapja līdz iespējai lasīt grāmatas, skatīties filmas vai spēlēt digitālās klavieres ar, iespējams, iespaidīgāko skatu uz Vecrīgas panorāmu.

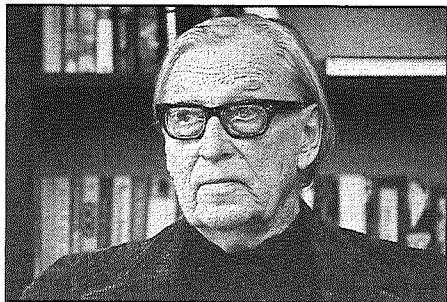
Te gan jāpiebilst, ka jau pēc pāris mēnešiem lasītājus atkal gaida pārmaiņas, jo Gaismas pils nākamgad kļūs par centrālo pasākumu vietu Latvijas prezidentūrai Eiropas Savienības Padomē. Tāpēc novembra beigās bibliotēkas pirmie divi stāvi tiks slēgti un lasītājiem līdz pat nākamā gada vasaras beigām būs jāizmanto dienesta ieeja. Nacionālās bibliotēkas vadība tomēr uzsver, ka visi bibliotēkas pakalpojumi būs pieejami arī prezidentūras laikā.

No interneta resursiem

Gunārs Birkerts

Gunārs Birkerts (1925) ir visu laiku ražīgākais un ievērojamākais latviešu arhitekts, pēc kura projektiem uzceltas neskaitāmas publiskās būves — universitāšu ēkas, bibliotēkas, muzeji. Šie projekti lielākoties tapuši ASV, kur arhitekts pavadījis savas dzīves un darba nozīmīgākos gadus. Latvijā G.Birkerta nozīmīgākais veikums ir Latvijas Nacionālā bibliotēka.

1925. gadā Rīgā dzimušais arhitekts no Latvijas aizbrauca 1943. gadā, Otrā pasaules kara laikā. Tolaik jaunais vīnietis tika iesaukts darba dienestā un nokļuva Vācijā. Pēc kara G.Birkerts studēja Stutgartes Tehniskajā augstskolā un 1949. gadā pārcēlās uz dzīvi ASV. Aktivākie G.Birkerta dzīves un darba gadi aizritējuši laikā, kad ASV bija pasaules arhitektūras centrs — vieta, kur attīstījās pirmkārt Eiropā dzimušās modernisma idejas un bija pieejami tehnoloģiskie jaunumi.

Jaunā arhitekta mācekļa gadi aizritēja pie pasaules ievērojamākajiem arhitektiem — Ēro Sārinena un Minoru Jamasaki.

Savu biroju G.Birkerts nodibināja 1962. gadā, un jau drīz tika pabeigts darbs, kas lika pamatus arhitekta pasaules slāvi — Federālo rezervju banka Mineapolē (1968–1973). Ēkai bija gan spilgts tēls, gan tiem laikiem inovatīva konstrukcija, kas apliecināja arhitekta spēju savos projektos sintezēt idejiskos un tehnoloģiskos risinājumus. Savukārt Stikla

muzejs Koringā (1976–1980) un Mičiganas universitātes Tiesību zinātņu izpētes ēka (1974–1981) 2007. gadā tika iekļauta Amerikas Arhitektu institūta sastādītajā 150 visu laiku labāko ASV uzcelto ēku sarakstā. G. Birkerta darbu citu vidū izceļ ziemeļniekiem raksturīgā interese par organisku, konkrētā vidē radušos formu, gaismu un iedziļinātā arhitektūras rašanās procesā. G.Birkerts saņēmis daudzas ievērojamas arhitektūras balvas, lasījis lekcijas pazīstamās arhitektūras skolās, par viņu ir publicētas vairākas monogrāfijas.

Latvijā Gunāru Birkertu iepazīna mūža otrajā pusē, kad, pēc vietējo kolēģu iniciatīvas, ražīgais trimdas latvietis tika aicināts izstrādāt Latvijas Nacionālās bibliotēkas projektu. Gaismas pils bija pirmais laikmetīgās,

pasaules strāvājumu ietekmētās arhitektūras vēstnesis Latvijā, bet G.Birkerts — pasaules klases arhitekts, kurš latvisko izcelsmi kā vērtību spējis pielietot savā profesijā.

Gunāra Birkerta metode Gaismas pils projektā izpaužas visā pilnībā. Tā ir laikmetīga ēka ar leģendu, spilgts arhitekta rokkraksta paraugs. Lielā pieredze un atsaukšanās uz Latvijas un Rīgas ainavas arhetipiem Birkertam ļāvuši radīt ne tikai mūsdienīgu kultūras un zināšanu būvi, bet arī organisku un ilgtspējīgu arhitektūru. Projekta tapšanas gaitā arhitekts ir bijis paraugs arhitekta profesijas un cilvēka augstākajiem ideāliem. Līdz pat šai dienai pie sava un valsts nozīmīgākā projekta Birkerts strādā ar vērienu, godaprātu un degsmi: "Es vienmēr esmu teicis, ka bibliotēku uzceļ."

No interneta resursiem

Lappusi sagatavoja L.Rancāne

Jasmuižai nosvinēta 50. dzimšanas diena

Tikai 13 km no Preiļiem atrodas Raiņa muzejs "Jasmuiža". 23. augustā plkst. 12.30 visi interesenti tika aicināti uz muzeja apaļo jubileju, lai piedalītos Jašas upes sakopšanas talkā un vakarā svinīgā atmosfērā suminātu jubilāri. Rainis Jasmuižā dzīvojis no 1883. gada līdz 1891. gadam. Talkas diena jau rīta pusē bija apmākusies un drūma, bet tas nemazināja talcinieku vēlmi sakopt Raiņa memoriālā muzeja teritoriju. Talcinieki darba gaitā bija spiesti rīkot arī neplānotu, bet pelnītu pārtraukumu, jo visus pamatīgi nosvētīja negaiss ar lietu un pārkonu. Negaisa laikā talcinieki slēpās zem "Jasmuižas" terasītes jumta, kur bija iespēja iestiprināties un iedzert arī kādu siltu dzērienu.

Jasmuižā šī bija otrā talka, pirmā tulkotājus pulcināja pagājušajā gadā. Galvenais uzsvārs šajā talkā bija likts uz Jašas upes krastu atbrīvošanu no kritušajiem kokiem, zāles izplaušanu un ūdenskrituma atjaunošanu. Pie darba tika visi — gan vietējie entuziasti, gan ciemiņi no tālākās apkārtnes. Šo kultūrvēstures mantojumu sakopt ieradās arī sabiedrībā pazīstami cilvēki. Talkā aktīvi piedalījās Preiļu novada izpilddirektors Vladimirs Ivanovs un sabiedrisko attiecību speciāliste Maija Paegle. Līdzdalību ņēma arī Valsts valodas centra kontroles nodaļas vadītājs Antons Kursītis, Preiļu galvenās bibliotēkas bērnu literatūras nodaļas vadītāja Vilhelmine Jakimova un keramiķis Viktors Ušpelis no Rēzeknes. Ar savu klātbūtni un darba prieku sakopšanā iesaistījās arī Raiņa un Aspazijas mājas galvenā speciāliste Gaida Jablovskā, kā arī "Jasmuižas" muzeja vadītāja Solvita Brūvere. Uz talku bija ieradusies arī Memoriālo muzeju apvienības direktore Rita Meinerte un A.Čaka memoriālā dzīvokļa-muzeja direktore Antra Medne.

Pēc lielā sakopšanas darba visi bija mīļi gaidīti pie galdiem, kas bija ierīkoti izstāžu zālē. Pie galdiem runas un apsveikumus "Jasmuižai" teica teju ikviens klātesošais. Skanēja Raiņa dzejas rindas, apsveikumi, tika pasniegtas dāvanas un ziedi. Rita Meinerte dāvināja grāmatas un teica īpašu paldies katram muzeja atbalstītājam. Tika sumināti visi, kas rūpējas par to, lai saglabātu un koptu šo Aizkalnes kultūrvēsturisko pieminekli. Muzeja vadītāja Solvita Brūvere pateicās tiem, kas muzeju atbalsta ne tikai svētkos, bet arī ikdienā. Par muzikālo pavadijumu un jautru omu vakara gaitā gādāja Jānis Zieds-Ziedīņš.

No vēstures

"Jasmuižas" vēstures takās labprāt kavējās muzeja trešā vadītāja Gaida Jablovskā, kas mūža lielāko daļu ir veltījusi tieši Rainim un viņa daiļradei. G. Jablovskā "Jasmuižā" ienāca pirms 45 gadiem — 1969. gada pavasarī, kad muzejam jau bija pieci gadi. Raiņa muzejs tika dibināts 1964. gadā kā sabiedriskais muzejs, no 1964. gada 1. janvāra bija Raiņa

● Pirmajā rindā (no kreisās) pārstāvji no Balviem, centrā — Preiļu Galvenās bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļas vadītāja Vilhelmine Jakimova, Raiņa un Aspazijas muzeja vadītāja vietniece, Jasmuižas muzeja vadītāja Solvita Brūvere, Raiņa un Aspazijas mājas galvenā speciāliste Gaida Jablovskā, Preiļu novada domes izpilddirektors Vladimirs Ivanovs. Otrajā rindā — Solvitas mamma Anna Brūvere, Memoriālo muzeju apvienības direktore Rita Meinerte, trešajā — A.Čaka memoriālā dzīvokļa — muzeja direktore Antra Medne, skolotāja Inguna no Rīgas, Valsts valodas centra kontroles nodaļas vadītājs Antons Kursītis, kā arī muzeja draugi no Aizkalnes pagasta.

Literatūras un mākslas vēstures muzeja filiāle. Pirmie apmeklētāji šajā muzejā tika uzņemti līdzās kolhoza "Rainis" bibliotēkai, Aizkalnes ciema padomei un kolhoza "Rainis" priekšsēdētāja dzīvoklim. "Jasmuižas" balto māju restaurēja pagājušā gadsimta 60. gadu sākumā. Tautas muzeju Rainim atklāja Preiļu rajona Aizkalnes astoņgadīgās skolas latviešu valodas un literatūras skolotāja Emīlija Balaško. Tas notika gadu pirms dzejnieka simtgades — 1964. gada 16. augustā. Tad arī Jašas upes kreisajā krastā tika izveidots savdabīgs liepu mežs, ko stādījuši tā laika sabiedrībā pazīstamie kultūras un mākslas darbinieki Eduards Smilģis, Fricis Rokpelnis, Jānis Sudrabkalns, Voldemārs Kalpiņš, Andris Vējāns, Bruno Saulītis u.c. Ābelītes, kas pie muzeja atrodas arī tagad, stādījuši tautas vīru kora "Tēvzeme" dalībnieki. Katrai ābelītei ir "Tēvzemes" dziedātāju bērnu vārds. Būtu jauki turpināt šo tradīciju, un jaunu ābeļdārzu Jasmuižas pagalmā varētu iestādīt tagad nu jau pieaugušie bērni.

Jasmuiža nav vienīgais Raiņa muzejs. Kā zināms, muzeji vēl ir gan dzejnieka dzimtajā Tadenavā, gan Berķenele, kur tika pavadīti pirmie ģimnāzijas gadi. Muzeji nav izveidoti Randenē un Vasiļovā.

Par Pliekšānu ģimenes sabiedrisko statusu un viņu interesēm var lasīt 1878. gada "Baltijas zemkopī", kas ir atrodams arī "Jasmuižā" uz žurnālgaldiņa. Tur ir rakstīts, ka Grīvā (pie Dinaburgas) notiek lauksaimniecības izstāde, kurā piedalās arī Jāņa Pliekšāna tēvs, kas ir muižu nomnieks, ar saviem šķirnes zirgiem. Jāņa Pliekšāna māte Dārta Pliekšāne ar viņa vecāko māsu Līzi iz-

stādē piedalās ar adītām un austām segām. Tēvs saņem zelta medaļu, māte ar masu — sudraba un zelta.

Rakstniecības un mūzikas muzejā ir Raiņa un Aspazijas kolekcija, kurā iekļautas viņa vēstules mājiniem. No fotomateriāliem ir saglabājušās pāris Līzes un ģimenes fotogrāfijas. No dokumentiem pieejamas Raiņa skolas laiku liecības, sākot ar Grīvas skolu, tad Rīgas pilsētas ģimnāzija un Pēterburgas universitāte. Vēstures liecības ir apskatāmas "Jasmuižā". Balstoties uz Raiņa dienasgrāmatā rakstīto, viņu vairāk par Jasmuižas apsaimniekošanu interesēja dzejoļu rakstīšana un lauku romantika.

Latgales keramika "Jasmuižā"

G. Jablovskā pastāstīja arī par Latgales keramikas ekspozīcijas pirmsākumiem Jasmuižā. Sākot ar 1969. gadu, muzeja lielākie notikumi bija Dzejas dienas. 1965. gadā tika nosvinēta Raiņa simtgade, tad nāca atslābums un cilvēki vairāk tik bieži uz muzeju nebrauca. Padomju kultūras un valsts darbinieks Voldemārs Kalpiņš kopā ar dramaturgu Gunāru Priedi un fotogrāfu Juri Krieviņu izdomāja, kā "Jasmuižai" piesaistīt apmeklētājus — ar Latgales keramiku un Silajāņu meistarību darbiem. Pirmās ekspozīcijas izveidi uzņēmās V. Kalpiņš. Ekspozīcija tika izvietota atjaunotajā zirgu stallī. Pateicoties kolhoza "Rainis" būvbrigādes vīriem, tajā laikā pēc V. Kalpiņa vēlmes tapa arī Jašas upes ūdenskritums. 1972. gadā tika atklāta izstāde, arhitekts bija Mākslas akadēmijas students Jānis Pipurs, iesaistījās kombināts "Māksla". Kā "Novadniekam" pastāstīja G. Jab-

lovskā, viņa ir daudz mācījusies no mākslas vēsturnieka Jāņa Puļjāta, ar kuru kopā tika izbraukti Silajāņi, Ludza, Daugavpils, lai keramikas ekspozīcijā būtu gan Kasparāna, gan Armaņa, kā arī Ruskūļa, Zagorsku u.c. darbi. Kā zināms, kolhoza laikos cilvēkiem bija jāstrādā un izturēja tikai stiprākās dzimtas — Paulāni, Vilcāni, Ušpeļi, Čerņavski, Riuči, Babri.

1971. gadā muzeja galvenajā ēkā tika iekārtota Latgales keramikas izstāde, kurā bija eksponēti apmēram 160 priekšmeti. Savukārt 1972. gada 22. jūlijā atjaunotajā muižas zirgu stallī tika atklāta Latgales keramikas pastāvīgā ekspozīcija, kurā eksponēti novada podnieku darinātie saimniecības trauki un dekoratīvā keramika. Pēc keramiķa Andreja Paulāna nāves uz Jasmuižu tika pārvesta meistara darbnīca, kuru rekonstruēja 1999. gadā. Apmeklētājiem ir dota iespēja iepazīties ar keramiķa darbu un ikdienu, aplūkot cepli, interesenti var piedalīties keramikas cepla kurināšanā un atvēršanā.

Mūsdienas Jasmuižā

Pašlaik šajā muzejā vadītāja ir Solvita Brūvere. Sezonas laikā, kas ir no 15. maija līdz 31. oktobrim, S. Brūvere vada ekskursijas un plāno muzeja darbu. Kad sezona beidzas, viņa jau ir pārņemta ar nākamā gada darbiem — rakstā projektus, pasākumu plānus, strādā krājumā Rīgā, jo tur atrodas visi materiāli. Muzejā darbs ir trim tehniskajiem darbiniekiem, kas ziemas periodā, kad muzejs ir slēgts, kurina telpas, tira sniegu, rūpējas par drošību.

Kā "Novadniekam" pastāstīja S. Brūvere, muzejs ir Valsts aģen-

tūras "Memoriālo muzeju apvienība" Raiņa un Aspazijas muzeja sastāvā. No 2001. gada "Jasmuiža" bija Rakstniecības, teātra un mūzikas muzeja filiāle, no 2009. gada 1. oktobra — Raiņa muzejs "Jasmuiža". Tā kā šis muzejs atrodas valsts paspārnē, tad visus maksājumus, kā arī darbinieku algas, sedz valsts. Pirms pāris gadiem Preiļu novads plānoja "Jasmuižu" ņemt savā apgādībā, bet to neatbalstīja Kultūras ministrija. Preiļu novada dome nevarēja nodrošināt pietiekamu finanšu plūsmu šim objektam. To sarunā "Novadniekam" apstiprināja arī Preiļu novada izpilddirektors Vladimirs Ivanovs. Preiļu novads atbalstu "Jasmuižai" sniedz pēc iespējām, piemēram, pašlaik no Valsts nekustamajiem īpašumiem tiek nomāta muzeja teritorijā esošā estrāde. Brīvdabas estrāde Jašas upes labajā krastā tika uzcelta 20. gs. astoņdesmito gadu beigās. Ar novada atbalstu ir atjaunoti soliņi un estrāde, nākotnē ir ierīkoti renovēt pie estrādes esošo guļbūvi. Aizkalnes pagasts muzejam nodrošina darbiniekus, kas palīdz sakopt muzeja gandrīz sešus hektārus plašo teritoriju — nopļaut zāli, sagrābt lapas. Muzeja teritorijā esošajā estrādē vasaras sezonā tiek rīkoti pagasta kultūras pasākumi, piemēram, šogad tur tika svinēti arī Aizkalnes pagasta svētki.

Nākošā sezona Raiņa muzejam būs satraukumu pilna. Kā dāvana Rainim 150. jubilejā ir paredzēts kapitālremonts vienā no muzeja ēkām, bijušajā govju kūti. Ar gaidāmajām pārmaiņām apmierināta arī Memoriālo muzeju apvienības direktore Rita Meinerte. Tas ir Latvijas Lauku attīstības programmas 2007.-2013. gadam pasākuma "Lauku mantojuma saglabāšana un atjaunošana" atbalstīts projekts "Latgales tradicionālās kultūras un amatu mājas izveide Raiņa muzejā "Jasmuižā". Piešķirtais finansējums — 164 629 eiro.

Kā pastāstīja S. Brūvere, pašlaik projektēšana jau ir notikusi, un drīz tiks izsludināts konkurss būvniekiem. Projekta ietvaros paredzēts atjaunot ēku — izveidot kanalizācijas sistēmu, ierīkot apkuri, nomainīt jumtu. Kā "Novadnieku" informēja V. Ivanovs, Raiņa muzeja "Jasmuiža" avārijas stāvoklī esošā keramikas izstāžu ēka tiks nojaukta.

Pēc remonta ēkā paredzēts izveidot Latgales keramikas ekspozīciju zāli, atsevišķu muzeja pedagoģisko nodarbību telpu, sarīkojumu un izstāžu telpu un Latgales keramikas krājuma telpu. Jau tagad Jasmuižas apmeklētājiem tiek piedāvātas dažādas pasākumu programmas. Jaunākā muzejpedagoģiskā programma ir latgaliešu kāzu tradīcijas, apdziedāšanās dziesmas, kā arī iespēja dziedāt karaoke. Šī programma saistoša ir ne tikai Latgales iedzīvotājiem, bet arī pārnovadu cilvēkiem. Tā ir iespēja citu novadu iedzīvotājiem iemācīties latgaliešu vārdus. Pēc muzeja atjaunošanas apmeklētājiem būs iespēja radoši darboties, popularizējot latgaliešu tradicionālo kultūru. Kāzu uzvedumi Jasmuižā ir bijuši divas reizes — 2005. un 2010. gadā — Raiņa apaļajās jubilejās.

M. Āboliņa

AKTUĀLI

Ebolas vīruss — ārkārtēja situācija pasaulē

Slimību profilakses un kontroles centra (SPKC) epidemiologi Latvijas iedzīvotājiem iesaka atlikt ceļojumus uz Gvineju, Libēriju, Sjerraleoni, Nigēriju un citām Āfrikas valstīm, kuras skāris Ebolas vīruss.

Ebolas vīruslimība ir reti sastopama, bīstama infekcijas slimība, kam raksturīgi periodiski uzliesmojumi. Ebolas vīruslimība sākas pēkšņi līdzīgi gripai vai gastroenterītam ar strauju ķermeņa temperatūras paaugstināšanos, drudzi, galvassāpēm, apetītes trūkumu, locītavu un muskuļu sāpēm, vispārēju vājumu, caureju, vemšanu un sāpēm kuņģī.

Pagaidām visi šīs infekcijas uzliesmojumi reģistrēti Āfrikas valstīs un vīrusa izplatīšanās risku Eiropā, tajā skaitā arī Latvijā, pasaules Veselības organizācija (PVO) vērtē kā zemu.

Latvijā — minimāls risks

PVO Latvijas pārstāvniecības vadītāja Aiga Rūriņa uzsver: «Ir ļoti svarīgi, lai valstu atbilstošās institūcijas būtu labi informētas un gatavas rīkoties, ja rodas vis-

mazākās aizdomas par Ebolas vīruslimības gadījumu: tas attiecas gan uz starptautisko lidostu, gan zemes robežpunktu, gan veselības aprūpes darbiniekiem. Valstīm ar stipru infekcijas slimību uzraudzības un kontroles sistēmu — pie tām pieder arī Latvija, pastāv minimāls risks, un tās ātri spētu tikt galā ar ikvienu ievestu gadījumu.»

Galvenais no infekcijas apkarošanas pasākumiem ir izslēgt citu personu kontaktus ar Ebolas vīruslimības pacienta asinīm un citiem izdalījumiem, kā arī viņu piesārņotajiem priekšmetiem. Tādēļ pacientus stingri izolē. Diemžēl infekcijas skartajās Āfrikas valstīs Ebolas vīruslimība nereti izplatās ārstniecības iestādēs.

Kā iespējams inficēties

«Āatceras, ka Ebolas vīruslimība neizplatās pa gaisu, kā, piemēram, gripa, bet gan kontaktu ceļā, līdz ar ko inficēšanās risku iespējams samazināt līdz minimumam,» atgādina SPKC direktore Inga Šmate.

SPKC atgādina, ka ar Ebolas vīruslimību inficēties iespējams:

- ✓ tieša kontakta ceļā ar asinīm vai citiem ķermeņa šķidrumiem

(piemēram, siekalām, urīnu) no dzīvniekiem vai mirušiem inficētiem cilvēkiem (piemēram, apbedīšanas ceremonijā);

- ✓ kontaktējoties ar slimnieka vai miruša cilvēka ķermeņa piesārņotajiem priekšmetiem;

- ✓ nedrošu seksuālu kontaktu ceļā ar personām, kuras pārsliņmojušas infekciju līdz pat septiņām nedēļām pēc izveseļošanās;

- ✓ nonākot tiešā kontaktā ar dzīvu vai mirušu savvaļas dzīvnieku (piemēram, pērtiķu, meža antilopju un sikspārņu) asinīm vai citiem ķermeņa šķidrumiem, ja dzīvnieks ir inficēts.

Profilakse

Ebolas vīruss ir neizturīgs ārējā vidē — ziepes, hlorūdens, saules gaisma un žāvēšana ātri iznīcina vīrusu. Arī izmāzģājot ar šķidrumiem inficētu apģērba gabalu veļas mašīnā, Ebolas vīruss tiks iznīcināts.

SPKC atgādina, ka pēc atgriešanās no Ebolas vīruslimības skartās teritorijas ir nepieciešams 21 dienu novērot savu veselību. Ja parādās slimības pazīmes, jāpaliek mājās un jāsazinās ar savu ārstu.

Informācija sagatavota, izmantojot PVO materiālus

Fizisko aktivitāšu piramīda veselības saglabāšanai

Pirmās aptaukošanās pazīmes vērojamas arvien jaunākā vecumā. Patlaban jau 13,4% bērnu septiņu gadu vecumā ir liekais svars, bet 15 — 24 gadu vecumā šī problēma piemeklējusi jau 22,9% zēnu un 14,1% meiteņu, liecina Slimību profilakses un kontroles centra (SPKC) apkopotā informācija.

SPKC veiktajā Latvijas iedzīvotāju veselību ietekmējošo paradumu pētījumā noskaidrots, ka liekā ķermeņa masa ir 49,1% iedzīvotāju, un, palielinoties vecumam, aptaukošanās skar arvien vairāk cilvēku. Piemēram, vecuma grupā virs 55 gadiem šāda problēma ir 73% Latvijas iedzīvotāju.

Atliek secināt, ka par augsta labklājības līmeņa valstu problēmu uzskatītais mazkustīgais dzīvesveids kļuvis par aktuālu jautājumu arī Latvijā. Ar fiziskajām aktivitātēm vismaz 150

minūtes nedēļā nodarbojas vien 15% Latvijas iedzīvotāju vecumā no 15 līdz 64 gadiem, bet 49% iecienījuši tādus mazkustīgus brīvā laika pavadīšanas veidus kā lasīšanu un TV skatīšanos.

Lai atgādinātu par fizisko aktivitāšu lomu veselības saglabāšanā un uzlabošanā, Veselības ministrija un SPKC isteno informatīvo kampaņu «Veselības vasara», kurā informē, cik un kādas fiziskās aktivitātes dažāda vecuma grupu cilvēkiem būtu jāveic, kā tās ērti un vienkārši iekļaut ikdienas gaitās. Uzskatāmi informācija attēlota fizisko aktivitāšu piramīdā: <http://www.spkc.gov.lv/fizisko-aktivitatu-piramida/>.

Ikdienas fizisko aktivitāšu pamatu veido pastaigas, kāpšana pa kāpnēm un mājās uzkopšanas darbi. Vismaz 150 minūtes nedēļā jāatvēl paaugstinātas slodzes vai izklaides aktivitātēm un divas reizes nedēļā vēlams veikt spēka un lokanības vingrojumus.

Trausli kapilāri? Ir izeja

Cilvēkiem ar plānu, maigu ādu pat no stiprāka satvēriena parādās zilumi, kurus pēc tam nākas slēpt zem apģērba.

Ja nekādas nopietnas saslimšanas nav, bet zilumi parādās regulāri, tas nozīmē, ka ir vāji kapilāri, bet uzturā pietrūkst P vitamīna. Vēl bez zilumiem par šī vitamīna trūkumu organismā liecina arī sāpes kājās, nespēks, ātrs nogurums, darbības pazemināšanās.

- ✓ Vienu mēnesi jālieto P un C vitamīna komplekss, kas pēc triju mēnešu pārtraukuma jāatkārto.

Katru dienu jādzer kapilārus atjaunojoši un stiprinoši dzērieni, piemēram, no mežrozīšu augļiem un žāvētām plūmēm.

- ✓ Glāzi žāvētu plūmju aplej ar ūdeni, uzkarsē līdz viršanai, izņem kauliņus, aplej ar divām glāzēm karsta ūdens, pievieno

ēdamkaroti cukura, uzkarsē līdz viršanai, tad 10 stundas nostādina vēsā vietā. Pēc tam plūmes no šķidruma izņem un izberž caur sietiņu. Tad divas ēdamkarotes sasmalcinātu mežrozīšu augļu aplej ar glāzi karsta ūdens, uzkarsē līdz viršanai, uzliek vāciņu un tāpat nostādina 10 stundas, beidzot izkāš caur vairākās kārtās salocītu marli. Visbeidzot plūmju biezeni savieno ar mežrozīšu novārījumu un dzer atdzesētu pa 3/4 glāzes divas reizes dienā.

Novērst kapilāru trauslumu palīdz arī šāds līdzeklis:

- ✓ sajauc sešas ēdamkarotes zileņu sulas, deviņas ēdamkarotes sārto vīnogu sulas, pusglāzi greipfrūtu sulas un vienu ēdamkaroti ziedputekšņu. Izdzer no rīta tukšā dūšā.

Teicams treniņš asinsvadiem ir kontrastduša.

Kā veicināt asinsradi ar tautas līdzekļiem

Mazasinības gadījumā ārsti nereti iesaka dzert saldo krējumu, ēst granātābolus un kaviāru. Taču tie ir dārgi produkti, ne visi var atļauties tos lietot katru dienu. Tomēr asinsrades procesu var uzlabot, izmantojot uzturā lētākus augļus un dārzeņus un dzerot ārstniecības augu tējas.

- ✓ Atsevišķi uz rīves sarīvē burkānus, bietes un rutku. No katras masas izspiež sulu un vienādās daļās ielej tumšā stikla pudelē. Pudeli rūpīgi apziež ar mīklu, taču tā, lai kakliņš nebūtu pilnīgi aizklāts un šķidrums varētu izvaikot. Tad pudeli liek cepeškrāsnī un trīs stundas karšē samērā zemā temperatūrā. Iegūto maisījumu lieto pa ēdamkarotei trīs reizes dienā pirms ēšanas. Ārstēšanās kurss — trīs

mēneši. Šis ir ļoti radikāls līdzeklis pret mazasinību.

- ✓ Nem 400 g nesālītu cūkas iekštāuk un sešus lielus antonovkas ābolus. Ābolus sīki sagriež, pievieno taukiem, rūpīgi izmaisa un liek karsties cepeškrāsnī zemā temperatūrā. Pa to laiku 12 olu dzeltenumus sakul ar glāzi cukura un caur smalko rīvi pierīvē 400 g augstākā labuma šokolādes. Kad tauki ar āboliem izkausēti, iemaisa sakulto masu un ļauj visam atdzist. Iegūto produktu ziež uz maizes sviesta vietā un ēd katrā ēdienreizē, obligāti uzdzerot ļoti siltu (gandrīz karstu) pienu.

Slimniekam uzlabojas ne tikai asinsrades process, bet arī vispārējā pašsajūta, nostiprinās plaušu darbība un cilvēks pieņem mas svarā.

- ✓ Nem trīs ēdamkarotes sasmalcinātu asinszāles lakstu, pa

divām ēdamkarotēm panātres lakstu, baltās panātres ziedu un kazeņu lapu. Maisījumu aplej ar trim glāzēm verdoša ūdens, silti ietin, trīs stundas nostādina, tad izkāš. Dzer karstu pa glāzei trīs reizes dienā.

- ✓ Piecas ēdamkarotes sasmalcinātu mežrozīšu augļu aplej ar litru ūdens, vāra 10 minūtes, silti ietin un atstāj uz nakti. Nākamajā dienā dzer kā tēju jebkurā laikā, pēc vēlēšanās saldinot ar cukuru vai medu.

Uzļējums lieliski attīra asinsrites sistēmu un uzlabo vielmaiņu. Tas ir bagāts ar C vitamīnu, un kā tonizējošu līdzekli to iesaka pret mazasinību, nieru, aknu un urīnpūšļa kaitēm.

- ✓ Katru rītu tukšā dūšā jāapēd 100 g rīvētu burkānu ar krējumu vai augu eļļu.

«Mājas Dakteris»

Jāievāc kalmju sakneņi — noderēs gripas profilaksei

Nelielu gabaliņu kalmju sakneņa ieteicams sūkt 15 - 20 minūtes, pēc tam nesteidzīgi sakošļāt un apēst. Un tā — vairākas dienas no vietas pusstundu vai stundu pirms ēšanas.

Īpaši vēlams to darīt infekcijas slimību epidēmiju, tajā skaitā arī gripas laikā un saaukstēšanās slimību gadījumos. Sevišķi veselīgs kalmju sakneņis ir cilvēkiem, kuri bieži slimo ar angīnu. Regulāri lietojot kalmju sakneņi 3 — 6 mēnešus, no hroniskas angīnas iespējams atbrīvoties pavisam. Tuvojoties gripas epidēmijas laikam, kalmju sakneņi ļoti ieteicams tiem, kuri dzīvo lielās pilsētās. Lūk, dažas vien-

kāršas receptes, kas palīdzēs izvairīties no šīs slimības vispār vai arī to izslīmot ļoti vieglā formā.

Uzļējums

- ✓ 1 — 2 tējkarotes žāvētu sasmalcinātu kalmju sakneņu aplej ar glāzi verdoša ūdens, silti ietītu 2 — 3 stundas nostādina, tad izkāš. Dzer pa 1/4 glāzes trīs reizes dienā pusstundu pirms ēšanas. Uzļējumu var lietot ne tikai pret gripu, bet arī sinusītu, sāpēm krūtīs, iesnām, saaukstēšanās slimībām, galvassāpēm, ko izraisījis deguna dobuma iekaisums.

Novārījums

- ✓ Žāvētus kalmju sakneņus (15 g) aplej ar trim glāzēm ūdens, 15 minūtes vāra slēgtā traukā uz lēnas uguns, silti ietin

un 1 — 2 stundas nostādina, tad izkāš. Dzer viegli saldinātu pa pusglāzei trīs reizes dienā pusstundu pirms ēšanas.

Izvilks

- ✓ Žāvētus kalmju sakneņus (20 g) aplej ar 100 ml spirta vai 200 ml degvīna un, ik pa laikam sakratot, astoņas dienas nostādina. Lieto pa 20 — 40 pilieniem trīs reizes dienā, uzdzerot ūdeni.

Kalmju sakneņu uzļējums un novārījums ir arī teicams ātri lietojams līdzeklis pret aizliktu degunu un deguna polipiēm (deguna skalošanai un pilināšanai degunā). Tāpat ar uzļējumu vai novārījumu ieteicams vairākas reizes dienā skalot kaklu, ja ir angīna vai laringīts.

RĒZEKNE

Viens no Latgales brīnumiem

Kokamatnieks Arvids Sietkovskis (attēlā) savā viensētā llūkstes novada Sēderes pagasta Ilzēs ierīkojis koka izstrādājumu muzeju, ko nosaucis par Karošu muzeju.

Centrālā vieta Karošu muzejā, protams, ir atvēlēta koka karotēm, bet tas nebūt nav viss. «Ilzēs» var redzēt ne tikai neskaitāmas karotes, bet arī koka šķīvjus, dekorus, kokgriezta gleznas, koka lādītes, vāzes, dažādus oriģinālus galda piederumus, suvenīrus un citus kokgriezumus. Pie sienām izvietotas gleznas, kurās redzama gan Dievmāte, gan arī ļaunuma iemiesojumi — Leņins, Staļins un Hitlers. Visi trīs tīrāni izskatās krietni nekaitīgāki kā bijuši vēsturē, drīzāk — drusku komiski, nožēlojami, un tādā veidā meistars arī parāda attieksmi pret šiem cilvēkiem.

Bet meistaram pašam visvairāk patīkot glezna, kurā Ieva Adamam sniedz grēka ābolu. Gleznās nekas nav līmēts, viss grieztu no viena koka gabala. Kokgriezumumu vidū ir arī dažādi ģerboņi, meistara gatavotie Latvijas ģerboņi tagad grezno arī vairākas novadu domes un pagastu pārvaldes.

Arvids Sietkovskis bez tam ir asprātīgs stāstnieks, Latvijas patriots, nacionāli noskaņots cilvēks, viņa darbos atspoguļojas arī dažādas politiskās aktualitātes un vēsturiskās norises. Viņš brīžiem pat skarbiem vārdiem un vienlaikus ar humoru kritizē arī mūsdienu varoņus un šo to no kritikas ir ielicis arī savos darbos, piemēram, kā bijušais premjers Kalvītis ārzemēs govīs gana.

Tūkstošiem karošu

Līdz šim 36 gadu laikā tapušas apmēram 9000 karotes, ekspozīcijā no tām aplūkojams apmēram

tūkstotis, daudzas no tām patiešām ir mākslas darbi. Taču ļoti daudzas karotes tapušas tīri praktiskai lietošanai — pārdotas, dāvinātas draugiem.

Kolekcijā aplūkojami eksponāti, kas gatavoti no 65 koku sugām. Lielākoties šie visi gan vietējo, gan ievesto svešzemju sugu koki ir auguši tepat Latvijā. Kokgriezējs ne īpaši mīlot apsi un liepu, kuru koksne esot pārāk mīksta. Iecienītākais Arvida materiāls esot plūme, vilkābele, melnalksnis, osis. Tāpat arī interesantas krāsu un koka struktūras spēles var redzēt karotēs, kas izgredtas no akācijām, smilts-

ērķšķiem, plūmēm, ķiršiem un citiem kokiem un krūmiem.

Neparasts materiāls ir «melns ozols» — ozola koksne, kas ilgu laiku gulējusi ūdenī bez skābekļa piekļuves. Gadsimtu laikā tādas ozola siekstas kļūst pavisam zili melnas, cietas un smagas. Agrāk no melnā ozola gatavoja dārgas mēbeles un smalkus koka darbus. Šāds rets materiāls mūsdienās ir ļoti dārgs un ekskluzīvs, un no melnā ozola gatavota karote uzreiz piesaista uzmanību.

Varbūt pat lielākā karote visā Eiropā ir meistara darinātā 2,20 metrus garā un vairāk nekā piecus kilogramus smagā no pamatīgā bērza blūķa izgredtā «Eiropas karote», kas tapusi laikā, kad Latvija kļuva par Eiropas Savienības un NATO dalībvalsti.

102 rāgi — un visi atrasti!

Arvids Sietkovskis savulaik 24 gadus strādājis meliorācijā, un darba gaitās apkārtnes purvos un mežos izdevies atrast ne tikai melno ozolu, dažādu sugu materiālu kokgriezumumiem, neparastus koka veidojumus, bet vēl šo to interesantu.

Pie šādiem atradumiem var pieskaitīt arī aļņu, staltbriežu un

stirnāžu ragus. Sirmā meistara kolekcijā ir 102 rāgi. Pat kaislīgam medniekam šāda ragu kolekcija būtu kaut kas fantastisks, taču jāuzsver, ka Sietkovskis nav bijis mednieks. Purvi un rāgi esot bijusi viņa otrā lielā aizraušanās, un pilnīgi visi šie rāgi ir atrasti.

Viesi no daudzām zemēm

Aizvadītajos gados Arvida Sietkovska Karošu muzejā ciemojušies daudzi tūkstoši tūristu no malu malām. Sākotnēji karotes lūkot braukuši pārsvarā ārzemnieki, bet pēc tam viņa darinājumi arvien vairāk ir piesaistījuši arī pašmāju ekskursantus.

Tālākie ciemiņi bijuši no Austrālijas, ASV, Izraēlas, bet pārsvarā, neskaitot latviešus, viesi ierodas no Eiropas valstīm — Itālijas, Vācijas, Francijas, Krievijas. Par to, ka Karošu muzeja apmeklējums nevienu nav atstājis vienaldzīgu, liecina daudzie sajušmas pilnie ieraksti viesu grāmatā.

«Ilzēs» viesojušies arī divi jaunaulāto pāri, kas sava mūža nozīmīgajā dienā fotografējušies, filmējuši un guvuši neaizmirstamus iespaidus.

«Rēzeknes Vēstis»

DAGDA

Veco cilvēku interesēs

Cilvēku ar īpašām vajadzībām biedrība «Atbalsts» īstenoja sen lolotu ieceri — ierīkoja publiski pieejamu lapeni brīvā laika pavadīšanai «Veselības un sociālo pakalpojumu centrs (VSPC) «Dagda» teritorijā, informēja VSPC «Dagda» direktors Andris Badūns.

Projekts «Nojumes uzstādīšana brīvā laika pavadīšanas infrastruktūras uzlabošanai «Veselības un sociālo pakalpojumu centra «Dagda» klientiem un apmeklētājiem» tika iesniegts Dagdas novada pašvaldības šī gada aprīlī izsludinātajam konkursam «Sabiedrība ar dvēseli 2014», kur guva atbalstu. Tā izmaksas ir 1000 eiro, no tiem 50 procenti jeb 500 eiro ir Dagdas novada pašvaldības finansējums. Īpaša uz-

manība pievērsta tam, lai lapenē ērti varētu iekļūt cilvēki ratiņkrēslos un māmiņas ar bērnu ratiņiem.

Andris Badūns: «Sen sapņojām par tādām lapenēm, turklāt mums tādas vajag vairākas, jo ir svarīgi, lai iemītnieki jebkādos laika apstākļos var pabūt svaigā gaisā. Lapenē iespējams spēlēt galda spēles, palasīt avīzes vai grāmatas, vai arī nosvinēt kādu dzimšanas dienu vai vārda dienu — nav nekādu ierobežojumu. Tomēr lapeni varēs izmantot ne jau visi centra iemītnieki, jo liela daļa ir pēc smagām slimībām, guļoši un kopjami. Nākamgad, ceru, apkārt lapenei izveidosim apstādījumus ar vītenaugiem, lai to ietērptu zaļumos. Ja būs iespēja, laika gaitā vajadzēs uzbūvēt vēl vismaz divas šādas lapenes.

Ir vēl viens iemesls, kāpēc

mums nepieciešamas šādas lapenes centra teritorijā. Neskatoties uz to, ka smēķēšana ir kaitīgs ieradums un mēs to strikti neatbalstām, bet vienlīdz centrā mīt cilvēki, kuri smēķē, un nespēj vai negrib atnest šo netikumumu. Drošāk un labāk ir, ja viņi šo netikumumu piekopj lapenē nevis slēptās telpās pa kaktiem tikai tāpēc, ka laukā negribas iet, jo list vai karsē saule.»

Sobrīd no visiem VSPC «Dagda» iemītniekiem 60 procenti ir no Dagdas novada, bet 40 procenti no citurienes: Ogres, Preiļiem, Daugavpils, pat Krāslavas novada, kuri šeit ievietoti jau sen un ir pieraduši pie labajiem apstākļiem, atsaucīgā personāla, atraduši sev draugus. Andris Badūns uzsver: «Mēs negribam nevienu šurp pārvilināt un to nedarām, bet, ja cilvēks jau ga-

diem šeit dzīvo un ir iedzīvojušies, negrib viņu traumēt. Šī cilvēcīgā attieksme, ņemot vērā veco cilvēku intereses, lai kādas tās

būtu, ir primāra gan mūsu, gan citu sociālo iestāžu darbā.»

«Ezerzeme»

SALACGRĪVA

Aitu ganāmpulku saimnieki kļūst aktīvāki

Rūjienas novada Klimpās norisinājās tradicionālās Latvijas Aitu audzētāju asociācijas (LAAA) Aitu dienas, kas kopā pulcēja aitū audzētājus. Dalībniekus nebiedēja pat lietūs, kas burtiski piepildīja kabatas.

Pasākumā apmeklēts bija seminārs, kurā profesore no Vācijas stāstīja par ciltsdarba pasākumiem un suņu izmantošanu aitū ganāmpulka sargāšanā, bet aitokopis no Jaunzēlandes — par

nozāres attīstības tendencēm un jaunāko tehnoloģiju izmantošanu roku darba mazināšanai. Par aitū veselību interesenti varēja konsultēties SIA «Mikaites» īpašnieces Aijas Šneideres veterinārajā stūrītī. Aitū izstādī, to vērtēšanu, izsoli un dzīvnieku konkursus vadīja LAAA pārstāve Harita Eglīte no Pāles.

LAA sertificētā eksperte Salacgrīvā Dina Avotiņa stāsta, ka šis pasākums no iepriekšējiem atšķiries tieši ar pašu aitokopju aktivitāti un vēlmi iesaistīties Aitū

dienu rīkošanā. Skultiete Ilona Lece organizēja un vadīja ātrādišanas un kamoliša tīšanas sacensības, salacgrīvieši Jānis Andersons un Ilze Ozoliņa rīkoja vilnas maisu mešanas sacensības. Sanācis ļoti labi. Pavāra lomu uzņēmusies salacgrīviene Anita Damsone, kura gatavoja jēra gaļas zupu. Muzikālos priekšnesumus rādīja bērni no Salacgrīvas.

Daina Avotiņa pauda prieku, ka aitū ganāmpulku saimnieki top arvien aktīvāki. Viņa nesen piedalījies Alojās novada stra-

tēģijas publiskajā apspriešanā, kur runāts arī par aitokopību. Secināts, ka tā varētu iet roku rokā ar tūrisma un abas nozares balstīt viena otru. Tādējādi iecerēts, ka nākamajos pilsētas svētkos vietējie aitokopji vedīs rādīt savas aitas. Iespējams, ka tā var arī uzrunāt kādu pievērsties aitū audzēšanai.

Aktivizēt aitokopību kā tūrisma vai citas jomas blakusnozari varam ne tikai Alojās novadā, bet arī citviet Latvijā, kur aitokopība ir perspektīva, — spriež Daina

Avotiņa. Tam, ka cilvēki arvien vairāk sāk nodarboties ar aitū audzēšanu un ganāmpulku skaitu pieaug, piekrīt arī jaunais LAAA valdes priekšsēdētājs Arnis Ginters. Viņš gan norāda, ka šī nozare ir augoša, taču ne pietiekami ātrā tempā.

— Trūkst vienotas lauksaimniecības stratēģijas. Tā noteiktu, kuras tad īsti ir visvairāk attīstāmās nozares un kas valstij kopumā ir nepieciešams, — spriež Arnis Ginters.

«Auseklis»

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldē reģistrētie notikumi

Piedzēries autovadītājs Maltas pagastā muka no policijas

Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Kārtības policijas biroja preventīvas nodaļas inspektore Anastasija Laizāne informē, ka, patrulējot ceļu satiksmi Rēzeknes novada Maltas pagastā, policisti pamanīja kādu vieglo automašīnu, kas izbrauca no degvielas uzpildes stacijas. Spriežot pēc braukšanas stila, policistiem radās pamatotas aizdomas, ka automašīnas Audi vadītājs varētu būt alkohola reibumā. Tika nolemts auto apturēt un vadītāju pārbaudīt.

Pēc vairākkārtējām prasībām apstāties transportlīdzekļa vadītājs tomēr nereaģēja un uzsāka bēgšanu. Policisti ar ieslēgtām bākgugunīm un skaņas signālu sāka auto vajāšanu. Tā kā transportlīdzeklis apdraudēja citus satiksmes dalībniekus un viņu drošību, policistiem nācās pielietot dienesta ieroci. Lai apturētu automašīnu, kura iegriezās kādā meža ceļā, policijas inspektors izdarīja vairākus šāvienus — vispirms brīdinājuma šāvienus gaisā, bet pēc tam pa automašīnas riepām. Drīz automašīnu izdevās apturēt.

Pie auto stūres atradās 1966. gadā dzimis vīrietis, kurš bija 2,17 promiles stiprā alkohola reibumā. Vēl divi pasažieri, kuri atradās salonā, tāpat bija pamatīgā dzērumā, vienam no viņiem izelpotajā gaisā tika konstatēti gandrīz trīs promiles stiprs reibums.

Dienesta suns palīdzēja aizturēt zagļus

Kādu nakti veikalam Daugavpils novada Naujenes pagastā tika izsists logs un nozagtas vairākas pudeles ar alkoholu. Notikuma vietā ieradās policijas darbinieki ar dienesta suni, tika uzsākta vainīgo meklēšana. Četrkājainais palīgs darbojās profesionāli un jau pēc neilga brīža palīdzēja noskaidrot garnadžu atrašanās vietu.

Drīz policija bija pie kāda dzīvokļa durvīm, kur divi pamatīgi piedzērušies vīrieši tieši tobrīd baudīja veikalā nozagtos dzērienus. 1974. un 1990. gadā dzimušajiem vīriešiem tika konstatēti vairāki nekā trīs promiles liels reibums. Abi agrāk vairākkārt bijuši tiesāti, bet gados vecākais no viņiem šobrīd izcieš nosacītu sodu par kādu agrāk izdarītu noziedzumu. Abus garnadžus aizturēja, bet policija turpina izmeklēšanu uzsāktajā kriminālprocesā.

No cietuma atbrīvojies autozaglis atkal nozaga auto

Par divu automašīnu zādzību Rēzeknē aizturēts nepilngadīgs jauniešs, kurš tikko atbrīvojies no ieslodzījuma par analogiska noziedzuma izdarīšanu.

Divu dienu laikā Rēzeknes policijas iecirknī tika saņemti divi iesniegumi par automašīnu zādzībām pilsētā. Vispirms VW Passat nozaga no kāda stāvlaukuma, bet otra tādas

pašas markas un modeļa automašīna saimniekam pazuda no kāda daudzdzīvokļu nama pagalma. Par notikušo policija uzsāka kriminālprocesus.

Vispirms tika pārbaudīts aizdomās turamo personu loks, vienas dienas laikā izdevās izskatīt iespējamo zagli. Uz aizdomu pamata par divu automašīnu zādzību tika aizturēts 1997. gadā dzimis jauniešs, kurš tobrīd brīvībā bija pavadījis mazāk nekā nedēļu, jo līdz tam atradās apcietinājumā par tāda paša rakstura zādzībām. Zināms, ka šī gada laikā viņš Rēzeknē jau bija nozādzis vairākas automašīnas. Zaglis vispirms pamatīgi izvīnājās, bet pēc tam nozagtos automobiļus vienkārši pameta.

Policija turpina kriminālprocesu izmeklēšanu.

Ilūkstē sievietē sadūra savu civilvīru

Daugavpils novada Ilūkstē 1964. gadā dzimis vīrietis guva durtu brūci mugurā un nekavējoties tika nogādāts slimnīcā.

Policija ziņo, ka kādā dzīvoklī Ilūkstē starp vīrieti un sievieti noticis ģimenes konflikts. Protams, ka abi strīdnieki nebija iztikuši bez grādīgās dziras — dzīvesdraugi bija alkohola reibumā. 1958. gadā dzimusi sievietē strīda karstumā ar nazi sadūrusi savu civilvīru mugurā. Kaimiņi nekavējoties izsauca policiju un medikus. Cietušais tika nogādāts slimnīcā.

Par notikušo policijā uzsākts kriminālprocess. Sieviete savu vainu atzīst. Turpinās izmeklēšana.

Noziedzuma izdarīšanas brīdī aizturēja zagļu grupu

Nakti uz 22. augustu Daugavpils novadā zādzības izdarīšanas brīdī policija aizturēja četru personu grupu. Trīs no aizturētajiem ir nepilngadīgi jaunieši, informē Valsts policijas Latgales reģiona pārvaldes Kārtības policijas biroja preventīvas nodaļas inspektore Anastasija Laizāne.

Ap pusnakti policijā tika saņemta informācija par to, ka kādā graudu noliktavā Vaboles pagastā dzirdamas aizdomīgas skaņas un notiek kustība. Nekavējoties uz notikuma vietu devās policisti, viņiem izdevās nepieļaut zādzības izdarīšanu zemnieku saimniecības telpās.

Pateicoties policistu operatīvajam un profesionālajam darbam, zagļu grupa tika pārsteigta notikuma vietā un noziedzuma izdarīšanas brīdī. Četri jauni vīrieši tieši tobrīd no graudu noliktavas telpām mēģināja nozagt dažādas saimniecības mantas. Promešanai jau bija sagatavota no traktortehnikas nolietā degviela, sējmašīnas elektroniskie svāri, domkrats, regulējamās atslēgas un citas lietas.

Aizturēti ir 1994., 1996., 1997. un 1999. gadā dzimuši Daugavpils novada iedzīvotāji. Gados vecākais no viņiem agrāk ir jau vairākkārt tiesāts, arī vēl divi citi iepriekš bija nonākuši policijas darbinieku redzeslokā. Po-

licija turpina uzsāktā kriminālprocesa izmeklēšanu un pārbauda jauniešu iespējamo saistību ar citiem līdzīgiem noziegumiem.

Kārsavā pie kāda vīrieša atrod, iespējams, narkotiskās vielas

Kriminālpolīcijas darbinieki nesēn Kārsavā kārtējo reizi veica dažādus operatīvos pasākumus cīņā pret narkotisko un psihotropo vielu apriti. Rezultātā pie kāda vīrieša policisti atrada marihuānai līdzīgu vielu.

Realizējot savā rīcībā esošo operatīvo informāciju, Ludzas iecirkņa policijas darbinieki aizturēja 1986. gadā dzimušu vīrieti, kurš brauca ar automašīnu. Veicot personas pārbaudi, viņa personīgajās mantās atrada polietilēna iepakojumos fasētu augu valsts izcelsmes vielu, kas izskatījās līdzīga marihuānai. Pret aizturēto uzsākts kriminālprocess.

A. Laizāne piebilst, ka aizturētajam vīrietim tika veikta medicīniskā pārbaude, lai noskaidrotu, vai viņš pats nav narkotisko vai psihotropo vielu iespējams. Ja aizdomas apstiprināsies, vīrieti sauks arī pie administratīvās atbildības par braukšanu ar transportlīdzekli narkotiku reibumā. Zināms, ka aizturētais jau agrāk vairākas reizes nonācis policijas redzeslokā par dažāda rakstura noziegumiem, tajā skaitā arī saistībā ar narkotikām. Šobrīd kāds cits kriminālprocess, kurā viņš atzīts par aizdomās turamo, atrodas iztiesāšanas stadijā tiesā.

Ludzā bijis nolaupīts jauns vīrietis

24. augusta vakarā policijā tika saņemta informācija par kādu 1995. gadā dzimušu vīrieti, kurš ar dažādiem miesas bojājumiem bija vērsies medicīnas iestādē un, iespējams, bijis nolaupīts.

Policijas darbinieki nekavējoties sāka notikušā apstākļu noskaidrošanu. Jau pēc neilga laika policisti noskaidroja, ka cietuša pažiņa, risinot savstarpēju strīdu, pielietojis pret cietušo fizisku spēku, aizvedis viņu uz savu garāžu, kur sasitis, atņēmis personīgās mantas, pēc tam sašējis upuri un atstājis turpat garāžā. Šādā prettiesiskā veidā vīrietis bija nolēmis izrēķināties ar jauneklī par kādiem seniem parādiem.

Turpinot izmeklēšanu, policisti aizdomās par personas nolaupīšanu aizturēja 1976. gadā

dzimušu vīrieti, kuram piemērots ar brīvības atņemšanu nesaisītais līdzeklis. Policija turpina kriminālprocesa izmeklēšanu, kas sāks pēc Krimināllikuma 153. panta pirmās daļas (personas nolaupīšana).

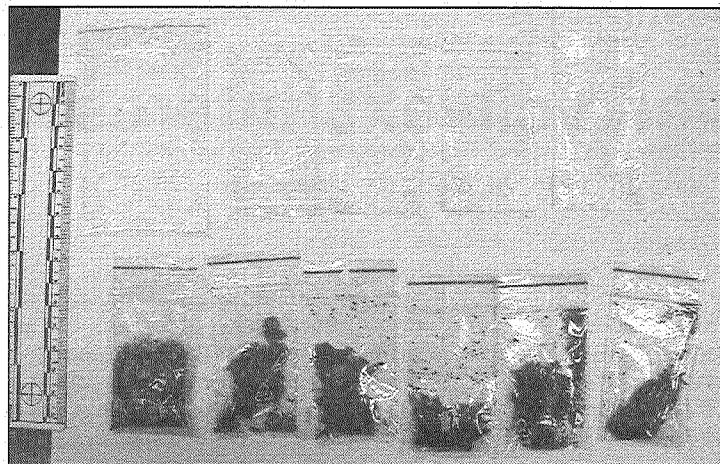
Rēzeknē sekmīgi beigušies vērienīgi pretnarkotiku reidi

Policijas inspektore Anastasija Laizāne ziņo, ka 27. augusta vakarā Rēzeknē tika organizēti plaši reidi pret nelikumīgu narkotisko un psihotropo vielu apriti, kurī turpinājās līdz vēlai naktij. Reida laikā aizturēti vairāki cilvēki, likvidētas narkotiku *točkas* un izņemtas dažādas aizliegtās vielas.

Latgales reģiona pārvaldes kriminālpolīcijas darbinieki, realizējot viņu rīcībā esošo operatīvo informāciju un veicot apjomīgu darbu, aizturēja vairākus cilvēkus par narkotiku iegādāšanos, realizāciju, glabāšanu un neatļautu lietošanu, kā arī sankcionētu kratīšanu rezultātā kopumā izņēma vairāk nekā 14 gramus metamfetamīna un vairāk nekā piecus gramus marihuānas, kā arī narkotiku fasēšanai nepieciešamos priekšmetus — svarīņus, maisīņus un tā tālāk.

Operatīvo pasākumu ietvaros policijas darbinieki veica arī sankcionētas kratīšanas vairākos dzīvokļos, kur tika atklātas narkotiku pārdošanas vietas. Saistībā ar konstatēto aizturētas divas personas, kuras pārbaudītajos dzīvokļos nodarbojās ar narkotiku realizāciju. Tie bija 1972. gadā dzimusi sieviete un 1974. gadā dzimis vīrietis. Vēl trīs personas (1993. gadā dzimusi sieviete, 1994. un 1981. gadā dzimuši vīrieši) aizturētas saistībā ar narkotisko un psihotropo vielu glabāšanu, iegādāšanos un lietošanu.

Policijas pārstāve informē, ka pavisam aizturēti pieci cilvēki, trīs no viņiem ievietoti islaicīgās aizturēšanas vietā. Tiek lemts par drošības līdzekļa piemērošanu. Policija turpina uzsāktā kriminālprocesa izmeklēšanu.

● Policija reidu laikā izņēmusi vairāk nekā 14 gramus amfetamīna, vairāk nekā piecus gramus marihuānas, kā arī narkotiku fasēšanai nepieciešamos priekšmetus.

Nozīmēto tiesas sēžu saraksts Preiļu rajona tiesā no 2. līdz 9. septembrim

Procesa veids	Tiesas sēdes laiks	Prasītājs	Atbildētājs	Būtība	Tiesas sēdes veids	Tiesnesis
Rakstveida	3. septembris	SIA "Preiļu saimnieks"	Ineta Jelņikova	maza apmēra prasība par naudas piedziņu	—	I. Beitāne
Rakstveida	3. septembris	SIA "Ātrais kredīts"	Anžela Bogoroda	maza apmēra prasība par naudas piedziņu	—	I. Beitāne
Mutvārdu	3. septembris		Raimonds Ketis	KL 262.p.2.d.	Atklāta	I. Stivriņa
Rakstveida	4. septembris	Lindorff Oy Latvijas filiāle	Jelena Torfa	maza apmēra prasība par naudas piedziņu	—	R. Krēslina
Rakstveida	5. septembris	SIA HAUSMASTER,	Irina Bernatska	maza apmēra prasība par naudas piedziņu	—	I. Stivriņa
Rakstveida	5. septembris	LR VESELĪBAS MINISTRIJA NACIONĀLAIS VESELĪBAS DIENESTS	Armands Skoromko	maza apmēra prasība par naudas piedziņu	—	I. Stivriņa
Rakstveida	5. septembris	PrivatBank	Igors Petuškovs	maza apmēra prasība par naudas piedziņu	—	I. Stivriņa
Rakstveida	8. septembris	Rīgas satiksme, Rīgas pašvaldības SIA	Signe Zemīte	maza apmēra prasība par naudas piedziņu	—	R. Krēslina
Rakstveida	8. septembris	LATEKO LĪZINGS	Andrejs Ivanovs	maza apmēra prasība par naudas piedziņu	—	R. Krēslina
Rakstveida	8. septembris	NORVIK BANKA	Alberts Upišs	maza apmēra prasība par naudas piedziņu	—	R. Krēslina
Rakstveida	8. septembris	Inga Kalmiņa	Deniss Ananjevs	maza apmēra prasībā par uzturīdzekļu piedziņu	—	I. Beitāne
Mutvārdu	8. septembris	GE Money Bank	Bezdelīgactiņas, Livānu novada Turku pagasta zemnieku saimniecība	izpildu raksta izsniegšana šķērjētiesas nolēmuma piespiedu izpildei	Atklāta	I. Beitāne
Mutvārdu	8. septembris		Kaspars Stupāns	KL 143.p.1.d.KL 175.p.1.d.KL 175.p.3.d.KL 175.p.4.d. KL 180.p.1.d.KL 185.p.1.d.KL 185.p.2.d.	Atklāta	I. Stivriņa
Mutvārdu	8. septembris		Nikolajs Jevstignejevs	APK 177.p.	Atklāta	I. Beitāne
Mutvārdu	9. septembris	Terēzija Lakovska	Kristīne Lakovska	maza apmēra prasība par naudas piedziņu	Atklāta	I. Beitāne

Vai veikalos izvēlaties Latvijas precī?

Baiba (dzīvo Preiļos):
— Pārsvārā pērku vietējā ražošanas precī. Ja arī ir par pāris centiem dārgākas, tas nerodina pirkēt citu ražošanu. Labāk nopērku mazāk, bet vietējo. Mūsu ģimene ir iecienījusi „Preiļu siera” ražotos piena produktus. Gadatirgū iegādājos puķu stādus, Skrīveru saldumus, gaļas izstrādājumus. Daudz ko no pārtikas izaudzējam savā dārzā.

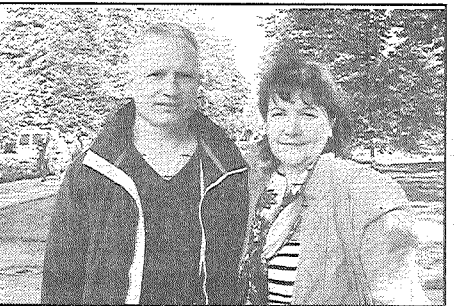
Trīs Preiļu tautumeitas – Iveta, Anīta, Silvija:

— Protams, ka atbalstām vietējos ražotājus! Īpaši sava novada ražotājus, piemēram, pērkam piena produktus. Pašlaik ir svarīgi, lai mēs visi atbalstītu savējos. Ietaupot tos pāris centus un nopērkot cita ražotāja precī, mēs savus zemniekus pametam novārtā. Nebūtu slikti arī kāda attiecīga reklāma. Varbūt valdība varētu vairāk padomāt par kādu atpazīšanas zīmi, lai var vienkāršāk un ātrāk veikala plauktā ieraudzīt vietējo ražošanu. Kaut ko līdzīgu, kā bija „Zaļā karotiņa” — atpazīstama uzlīme uz attiecīgā produkta.

Santa (dzīvo Preiļos):

— Aatbalstu vietējos! Tā kā arī pati piederu pie šīs kategorijas — vietējais ražotājs, ir zināmas visas nianšes arī no otras puses. Pašlaik vietējiem iet pasmagi. Ražojam lauku produkciju — audzējam gan kartupeļus, gan sīpolus, gan graudaugus. Pricētos, protams, par lielāku atbalstu gan no pircēju, gan valdības puses.

Juris un Ivaise (dzīvo Rīgā):

— Atbalstām tikai vietējos ražotājus! Preiļos esot, produktus visbiežāk iegādājamies lielveikalā „Oga” — patīk lielā izvēle. Tur ir nopērkama ļoti laba Rēzeknes gaļas kombināta produkcija, dažreiz izvēlamies Jēkabpils ražošanu. Ļoti garšīgi! Iepērkoties citos lielveikalos, arī nepamējam tikai Latvijā ražotu precī.

Ilgā un Ivars (dzīvo Vārkavas novadā):

— Atbalstām savējos! Pati esmu konsultants un savā saimniecībā audzējam gaļas liellopus. Veikalos iegādājamies tikai Latvijā ražotus piena produktus. Dārzenus izaudzējam savā saimniecībā. Preiļos visbiežāk iepērkamies lielveikalā „Oga”. Tur ir plaša produktu izvēle. Tirgū pērkam vietējo maizīti un mājas sierus. Kā zemnieki gribam lielāku atbalstu. Pašlaik grūti pārdot savu produkciju, jo valstī nāk ļoti daudz preču no Eiropas. Pēc eiro ieviešanas cenas gaļas iepirkumam ir palikušas smieklīgi zemas.

M.Āboliņa teksts un foto

SLUDINĀJUMI, LĪDZJŪTĪBAS

SIA „AIBI” aicina darbā Ērģļos šoferi – lopu iepircēju ar C kategoriju, kautuves darbiniekus. Labs atalgojums. Dzīvesvieta. Tālr. 29478728.

Savāksim nevajadzīgu sadzīves tehniku (ledusskapjus, gāzes plīti, TV un t.t.). Tālr. 27540758.

Z/s „Virši AG” iepērk par cenām līdz 15 000 EUR/ha un augstākām, neizstrādātus, pieauguša meža īpašumus un lielas cirsma. Strādājam ar starpniekiem. Samaksa darījuma dienā. Tālr. 27804000. E-pasts and808@inbox.lv.

Pērk senās lietas, antikvariātu. Tālr. 22068511.

IEPĒRK METĀLLŪŽŅUS. Augstas cenas. Strādājam jebkurā laikā. Tālr. 29198531.

SIA Lauku Miesnieks iepērk mājlopus. Augstas cenas. Samaksa tūlītēja. Svari. Tālr. 20207132.

Zviedrijas kompānija pērk mežus un zemi. Tālr. 25644455, 27888826. e-pasts zviedrijasmezi@inbox.lv

SIA „LATVIJAS GALA” iepērk liellopus, aitas, jaunlopus, zirgus. Svari. Samaksa tūlītēja. Tālr. 28761515.

SIA AIBI iepērk liellopus, jaunlopus, zirgus. Labas cenas. Samaksa tūlītēja. Svari. Tālr. 26142514, 20238990.

Ir apklusuši soļi,
Vien paliek mīlestības gaišais stars.
Izsakām visdziļāko līdzjutību Nellijai Grigai, no MĀMIŅAS atvadoties.
VID Preiļu kolēģi

Sāp, ļoti sāp ...
Pēc mīļa, gādīga tēva,
Darbīga kolēģa, izpalīdzīga kaimiņa,
uzticama drauga ...
Visdziļākā līdzjutība Dainai Rubīnei ar ģimeni, Jurim, Jānim, Aijai, pāragri tēvu, vectēvu Pēteri RUBĀNU guldot zemes klēpī.
Salas pamatskolas skolotāji,
darbinieki

Aizejot prom, savus sapņus tu atstāji man,
Aizejot prom, tava balss joprojām te skan,
Aizejot prom, tik ļoti sirds sāp man.
Izsakām līdzjutību Jurim Rubanam, TĒVU mūžībā pavadot.
Preiļu novada dome

Gājējiem un velosipēdistiem ārpus apdzīvotām vietām būs jāvalkā atstarojošas vestes

Turpmāk gājējiem un velosipēdu vadītājiem diennakts tumšajā laikā ārpus apdzīvotām vietām būs jālieto apģērbs (veste) ar labi redzamiem gaismu atstarojoša materiāla elementiem, informē Satiksmes ministrijas sabiedrisko attiecību speciāliste Ilze Svikliņa.

Šāds apģērbs diennakts tumšajā laikā būs jāvalkā arī apdzīvotās vietās posmos, kuri nav pietiekami un vienmērīgi apgaismoti.

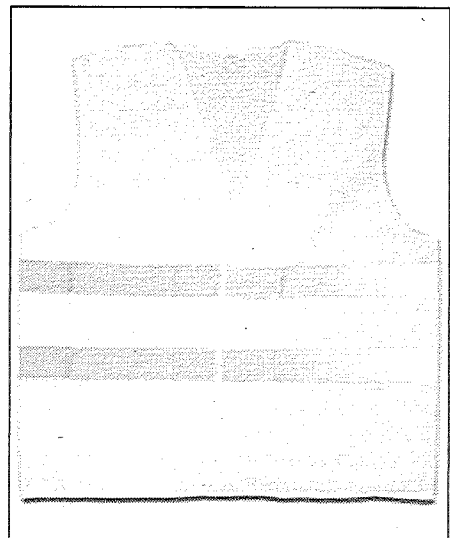
Satiksmes ministrs Anrijs Matīss uzsvē: „Uz Latvijas ceļiem joprojām cieš un iet bojā cilvēki, puse no kuriem ir tieši mazaizsargātie satiksmes dalībnieki. Mēs nedrīkstam pieļaut, ka pagājušā gada rudenis statistika uz ceļiem atkārtotos.

Domāju, ka ikviens autovadītājs no savas pieredzes ļoti labi zina, ka lietainos rudenis vakaros ir grūti pamanīt gājējus un velosipēdistus, kuri pārvietojas gar brauktuves malām ārpus apdzīvotām vietām, un viņi man piekritīs, ka atstarojošas vestes ir veids, kā mazaizsargātajiem ceļu satiksmes dalībniekiem sevi pasargāt un kļūt pamanāmiem autovadītājiem.”

Šāda prasība ceļu satiksmes noteikumos tiek ieviesta, atbilstoši 2013. gada 2. decembra Ceļu satiksmes drošības padomes sēdē nolemtajam.

Savukārt, bērniem līdz 12 gadu vecumam, braucot ar velosipēdu, sākot ar šī gada 1. oktobri, būs jāvalkā aizsargķivere.

Satiksmes ministrijas izstrādātos grozījumus ceļu satiksmes noteikumos 19. augustā atbalstīja valdība.

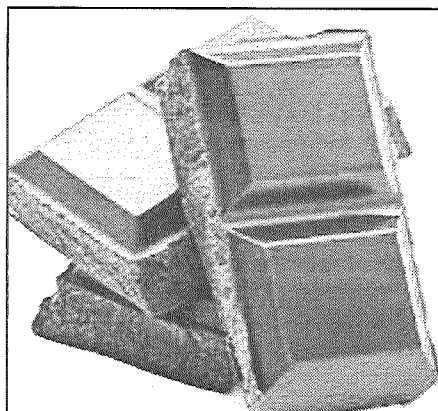

Produkti, kas uzlabo garastāvokli

Drīz būs klāt rudens ar tumšiem, drēgniem un gariem vakariem, kad tumsa un saules trūkums daudziem bojās omu. Taču zinātnieki noskaidrojuši, ka pastāv saistība starp noteiktiem uztura produktiem un mūsu garastāvokli. Par dažiem jau tiek apgalvots pavisam droši: ēdiet tos, un jūsu noskaņojums uzlabosies. Tāpēc atliek tikai izmēģināt, vai tā tiešām ir.

Banāni. Spēj radīt ēdājam labu noskaņojumu jau tāpēc vien, ka ir garšīgi un aromātiski, bet dod arī diezgan daudz enerģijas, satur balastvielas, kas pasargā no straujiem cukura līmeņa lēcieniem asinīs. Satur B6, A un C vitamīnu, triptofānu, kāliju, fosforu, dzelzi un veselīgus ogļhidrātus, kas palīdz triptofānam absorbēties smadzenēs, bet B6 vitamīns sekmē tā pārveidi serotonīnā.

Valrieksti. Satur omega-3 taukskābes, B6 vitamīnu, triptofānu, folskābi u.c. Omega-3 taukskābes esam iecienījuši par labumu, ko tās dod sirds un asinsvadu veselībai, bet ir atklāta arī to ietekme uz

garastāvokli. Zemam omega-3 taukskābju līmenim ir varbūtēja saistība ar depresiju un negatīvām emocijām. Daži lobīti valrieksti nodrošina ieteicamo omega-3 taukskābju dienas devu.

Saulespuķu sēkliņas. Lielisks folskābes un magnija avots. Abām šīm vielām ir sava loma laba noskaņojuma uzturēšanā. Sauja sēkliņu nodrošina diennakti nepieciešamo magnija devu. Magnijs ir iesaistīts ļoti daudzās norisēs mūsu organismā, tā trūkums izraisa nogurumu un nervozitāti, nomāktību, miega prob-

lēmas. Folskābe nepieciešama nervu sistēmas pilnvērtīgam darbam, tās trūkums padara cilvēku viegli aizkaitināmu, nomāktu, veicina koncentrēšanās grūtības un bezmiegu.

Tumšā šokolāde. Cukura, taukvielu, kofeīna, teobromīna, triptofāna, magnija un citu vielu avots. Pašas par sevi šīs vielas ir arī citos produktos, pat vēl augstākā koncentrācijā, bet šokolādei tuklāt piemīt patīkama garša, smarža un konsistence. To ēdot, smadzenēs atbrīvojas serotonīns, bet ķermenī endorfīni, strauji uzlabojas garastāvoklis. Visieteicamākā ir šokolāde, kurā kakao saturs ir 70% un vairāk.

Olas. Tajās ir augstvērtīgas olbaltumvielas, B2, B5, B12 un D vitamīns. Vienā vārītā olā ir ap 20% no dienā ieteicamās triptofāna devas. Olas vēlams lietot kopā ar produktiem, kas satur veselīgus ogļhidrātus, — tad tiks stabilizēts cukura līmenis asinīs un tas palīdzēs izvairīties arī no krasām emociju svārstībām. Savukārt B12 vitamīnam ir būtiska loma enerģijas ražošanā, tas palīdz arī atmiņas problēmu un nomāktības gadījumā.

Izmantoti interneta resursi